

2.1 Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, o tamaño da empresa segundo número de persoas empregadas, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementaremos este epígrafe cos datos que proporciona o INE sobre a creación e a disolución de sociedades mercantís, o procedemento concursal e os efectos de comercio impagados.

Centrarémonos nos epígrafes seguintes en tres enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos e de produción industrial) e outras tres enquisas do sector servizos: as de indicadores de actividade deste sector produtivo, así como de dúas das actividades económicas que forman parte deste sector (o comercio polo miúdo e a hotelería). Rematamos cun estudo das expectativas dos empresarios con actividade en Galicia (o indicador de confianza empresarial, do IGE)

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisas de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía.

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analizando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha tripla perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2 Estrutura e dinámica empresarial galega

Na primeira parte deste epígrafe achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo *Directorio central de empresas* (DIRCE) do INE.

Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2010

■ Cadro 2.1

	Sector económico				
	Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servicios
Cataluña	609.670	43.799	95.880	136.252	333.739
Andalucía	498.579	32.023	67.951	139.931	258.674
Madrid	503.501	25.939	70.240	99.850	307.472
C. Valenciana	352.366	27.764	53.544	90.005	181.053
Galicia	198.874	14.347	33.918	52.474	98.135
Cast. e León	168.972	13.213	29.178	42.354	84.227
Pais Vasco	169.782	14.318	29.362	38.976	87.126
Canarias	135.954	5.991	17.259	34.964	77.740
Cast. A Mancha	131.836	14.034	25.592	34.043	58.167
Murcia	92.196	7.500	15.912	24.858	43.926
Aragón	92.205	7.634	15.692	21.098	47.781
Baleares	89.562	5.080	17.029	18.345	49.108
Asturias	70.362	4.075	10.629	16.465	39.193
Extremadura	65.573	5.343	9.766	19.759	30.705
Navarra	42.347	4.092	6.887	9.641	21.727
Cantabria	39.024	2.327	6.905	8.974	20.818
A Rioxa	23.190	2.676	3.848	5.666	11.000
Ceuta e Melilla	7.270	146	651	3.160	3.313
España	3.291.263	230.301	510.243	796.815	1.753.904

Fonte: INE, DIRCE.

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2010. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ En contraste coa evolución ata o 2008, diminúen o número de empresas no último ano. No caso galego en 2.389 1,19% e 64.567 no total español o 1,94%. Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,52% do total español; o segundo lugar ocúpao Madrid (15,30%) e o terceiro Andalucía (15,15%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 48,97%) do total de empresas de España, seis décimas máis que no ano anterior:

■ **Cadro 2.2** **Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2004-2010**

Sector	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,3	8,4	8,1	8,0	7,8	7,6	7,6	7,3	7,5	7,2	7,5	7,3
Construcción	14,0	13,3	14,2	13,6	14,5	14,1	14,9	14,6	15,0	14,6	14,3	13,2
Comercio	30,3	28,1	29,8	27,5	29,0	28,1	29,0	25,3	27,3	24,6	27,2	24,8
Resto de servizos	47,4	50,2	47,9	50,9	48,7	51,9	49,5	52,7	50,2	53,5	51,0	54,8

Elaboración propia.

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.

Fonte: INE, DIRCE.

■ Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,04% (porcentaxe lixeiramente superior en catro centésimas á do ano anterior e practicamente a par da poboación galega no Estado en 2010: 5,95%).

■ Ao redor da metade das empresas (49,35% en Galicia e 53,29% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son comerciais (26,39% en Galicia e 24,21% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (75,73%) como en España (77,50%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos oito anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

■ **Cadro 2.3** **Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2010**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263

Elaboración propia.

Fonte: INE, DIRCE.

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia –con desagregación provincial– e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2010 un 6% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe similar á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,60% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,36% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	5,9
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	6,0
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	6,0

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

No último ano decreceu o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo en maior medida na de Pontevedra (1,47%), seguida de A Coruña (1,22%) e en menor medida Ourense (0,88%) e, en Lugo (0,59%).

A distribución nas provincias galegas –e nos totais galego e español– do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

■ En Galicia as empresas propiedade de persoas físicas diminúen (2.163), tamén diminúen as sociedades anónimas (175) e as cooperativas (19) o único aumento significativo no último ano foi o das Asociacións (384).

■ Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de máis da metade das empresas de Galicia (56,43%), aínda que segue a perder forza porcentual (un punto, este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (32,52%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en vintecinco centésimas).

■ Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2006-2010

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2006	79.170	48.090	1.718	22.185	8	0	954	381	5.680	154
	2007	82.873	49.550	1.704	23.952	9	0	961	380	6.158	159
	2008	84.220	49.080	1.682	25.461	8	0	965	382	6.484	158
	2009	83.748	48.259	1.644	25.694	8	0	989	380	6.505	169
	2010	82.729	47.251	1.572	25.692	7	0	1.030	381	6.636	160
Lugo	2006	23.780	15.560	311	5.865	0	0	1.496	173	319	56
	2007	24.609	15.780	313	6.320	1	0	1.581	171	385	58
	2008	25.035	15.668	310	6.756	0	0	1.637	160	445	59
	2009	24.861	15.355	292	6.818	0	0	1.650	160	530	56
	2010	24.714	15.127	280	6.848	0	0	1.620	151	624	60
Ourense	2006	22.843	14.644	468	6.094	2	0	299	128	1.151	57
	2007	23.520	14.858	463	6.475	2	0	290	120	1.255	57
	2008	23.711	14.557	459	5.823	1	0	312	108	1.391	60
	2009	23.304	14.145	452	6.776	2	0	333	105	1.429	62
	2010	23.100	13.877	440	6.811	2	4	347	105	1.450	64
Ponteved	2006	65.849	36.647	1.568	22.651	3	0	2.815	291	1.756	118
	2007	69.018	37.769	1.573	24.441	3	0	2.928	302	1.887	115
	2008	70.408	37.486	1.548	25.878	3	0	3.030	290	2.060	113
	2009	69.350	36.637	1.517	25.668	2	0	2.983	278	2.153	112
	2010	68.331	35.978	1.438	25.321	2	0	2.924	267	2.291	110
Galicia	2006	191.642	114.941	4.065	56.795	13	0	5.564	973	8.906	385
	2007	200.020	117.957	4.053	61.188	15	0	5.760	973	9.685	389
	2008	203.374	116.791	3.999	63.918	12	0	5.944	940	10.380	390
	2009	201.263	114.396	3.905	64.956	12	0	5.955	923	10.617	399
	2010	198.874	112.233	3.730	64.672	11	4	5.921	904	11.001	394
España	2006	3.174.393	1.791.126	117.441	992.658	400	98	102.592	25.328	136.286	8.464
	2007	3.336.657	1.853.012	115.580	1.078.614	371	97	107.591	24.949	147.901	8.542
	2008	3.422.239	1.857.931	113.130	1.145.398	333	93	113.378	24.516	158.730	8.730
	2009	3.355.830	1.793.897	109.330	1.140.820	306	85	114.831	23.483	164.284	8.794
	2010	3.291.263	1.745.912	105.203	1.125.990	269	91	114.186	22.702	168.364	8.546

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas –e nos totais galego e máis estatal– no último quinquenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

■ Ao redor da metade das empresas galegas (51,28%) non teñen asalariados/as (53,90% en España) e un 60,66% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (58,85% en España, case dous puntos menos que en Galicia).

■ As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (4.056) supoñen un 2,04% do total de empresas galegas e as de España (74.686) son un 2,27%.

■ Cadro 2.6

Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2006-2010

		Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
A Coruña	2006	40.666	23.064	7.937	3.380	2.288	1.250	323	155	73	15	18	1
	2007	42.861	24.025	8.160	3.632	2.298	1.286	338	156	78	18	20	1
	2008	43.314	24.630	8.273	3.666	2.341	1.346	358	162	92	16	19	3
	2009	44.007	23.866	8.182	3.525	2.257	1.278	355	158	85	16	16	3
	2010	44.228	23.296	8.052	3.377	2.022	1.160	334	148	83	11	15	3
Lugo	2006	11.491	7.631	2.681	1.013	572	309	49	22	7	4	1	0
	2007	11.928	7.856	2.721	1.079	615	306	59	30	8	6	1	0
	2008	12.166	7.828	2.841	1.100	667	325	67	30	5	5	1	0
	2009	12.315	7.595	2.805	1.096	622	322	70	24	6	4	2	0
	2010	12.389	7.600	2.721	1.062	548	296	63	21	8	4	2	0
Ourense	2006	11.646	7.054	2.291	920	546	270	72	25	12	3	4	0
	2007	12.027	7.265	2.355	906	568	280	76	22	15	3	3	0
	2008	12.103	7.284	2.418	916	576	290	77	23	16	3	5	0
	2009	12.098	6.995	2.386	894	543	282	59	27	14	2	4	0
	2010	12.140	6.925	2.299	896	477	259	63	21	13	3	4	0
Pontevedra	2006	30.308	20.778	7.505	3.352	2.181	1.246	289	109	63	9	8	1
	2007	32.031	21.637	7.880	3.428	2.247	1.289	294	132	59	11	9	1
	2008	32.543	22.162	7.980	3.531	2.302	1.356	319	125	70	10	8	2
	2009	32.654	21.436	7.930	3.467	2.116	1.263	306	122	65	9	7	2
	2010	33.231	20.958	7.420	3.287	1.890	1.073	281	110	64	7	8	2
Galicia	2006	94.111	58.527	20.414	8.665	5.587	3.075	733	311	155	31	31	2
	2007	98.847	60.783	21.116	9.045	5.728	3.161	767	340	160	38	33	2
	2008	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
	2009	101.074	59.892	21.303	8.982	5.538	3.118	790	331	170	31	29	5
	2010	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
España	2006	1.616.883	881.748	328.820	154.635	105.470	58.725	15.087	7.367	3.908	999	658	93
	2007	1.706.140	932.526	340.638	158.159	108.866	60.738	15.737	7.780	4.218	1.072	684	99
	2008	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112
	2009	1.767.470	919.092	332.671	151.233	101.601	55.641	15.075	7.672	3.578	1.008	678	111
	2010	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe de Galicia en 2010 diminúe en 1,1 puntos con respecto ao ano anterior e sitúase (despois da tendencia a suba dende 1996) no valor máis baixo desde 2002.

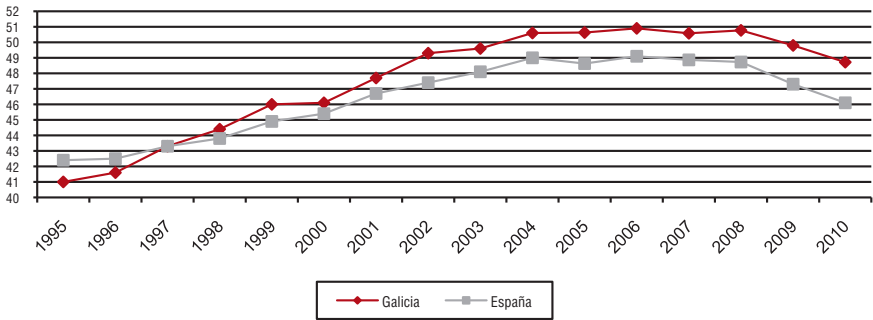
■ A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, o diferencial é de dous puntos e seis décimas (unha décima máis que no anterior).

■ Cadro 2.7

Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as.

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7
2009	49,8	47,3
2010	48,7	46,1

Elaboración propia.
Fonte: DIRCE.

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (5,95%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5 e 6-9) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 5.000 persoas empregadas.

■ Cadro 2.8

Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2010

	Total empresas	Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
Galicia	198.874	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
España	3.291.263	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101
% Galicia/España	6,0	5,7	6,6	6,4	6,0	5,6	5,7	5,4	4,2	5,0	2,6	4,5	5,0

Fonte: INE, DIRCE.

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos oito anos. Compróbase que en 2010 só no primeiro e segundo estrato –de un a dous e de tres a cinco asalariados/as– as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

■ Cadro 2.9

Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2010

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE.

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a.

A *Estatística de sociedades mercantís* do INE reflicte que no ano 2010:

■ Creáronse en Galicia 4.039 sociedades mercantís (211 máis que en 2009) do total de 79.963 que se constituíron en España, o que supón unha porcentaxe do 5,1%, dúas décimas máis que no ano anterior. A sociedade de responsabilidade limitada foi a forma xurídica predominante (3.995 empresas, o que supón un 99% do total).

■ Pese á suba do ano 2010, o forte impacto da crise económica é evidente simplemente facendo a comparanza coas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2007, en plena expansión económica (6.633 sociedades, o que supón 2.594 máis que en 2010).

■ O capital subscrito na constitución destas sociedades estivo ao redor dos 140 millóns de euros en Galicia, dos 8.000 millóns do total estatal, o que representa só un 1,75%, moi por baixo do peso demográfico ou económico da nosa comunidade en España.

**Sociedades mercantís creadas e capital social (*) suscrito. Por CC.AA.
2009-2010**

■ **Cadro 2.10**

	Nº soc. 09	Capital suscrito 09	Nº soc. 10	Capital suscrito 10
Andalucía	12.736	511.477	1.011	44.517
Aragón	1.843	105.410	141	20.374
Asturias	1.153	64.114	96	1.978
Baleares	2.144	59.629	161	4.645
Canarias	2.788	78.247	206	77.163
Cantabria	670	17.007	53	307
Castela e León	3.019	147.334	229	7.047
Castela A Mancha	2.729	114.765	232	3.697
Cataluña	14.607	1.054.316	1.232	56.640
C. Valenciana	8.825	392.607	730	518.831
Extremadura	1.119	27.840	84	1.494
Galicia	3.828	170.145	285	14.104
Madrid	15.943	1.458.903	1.223	1.558.753
Murcia	2.349	220.804	162	5.891
Navarra	943	57.682	67	3.399
País Vasco	2.954	277.453	243	651.628
A Ríoxa	381	21.008	29	356
Ceuta	68	2.184	9	594
Melilla	72	789	2	75
España	78.171	4.781.720	6.195	2.971.490

(*) Capital social, en miles de euros.
Fonte: INE, "Estadística de sociedades mercantiles".

O cadro 2.10 reflicte o capital medio suscrito polas sociedades mercantís de Galicia e o total estatal desde unha dobre perspectiva: a das sociedades creadas e a das que ampliaron o seu capital social.

**Capital social* medio suscrito das sociedades mercantís.
Galicia / España. 2010**

■ **Cadro 2.11**

	Das soc. Creadas	Soc. amplían capital
Galicia	34.709	403.005
España	100.033	1.137.176

(*) en euros
Fonte: INE, "Estadística de Sociedades Mercantiles".

■ O capital medio suscrito polas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2010 foi só dun 35,4% do promedio estatal.

■ O capital medio suscrito polas sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en Galicia no ano 2010 foi un 34,7% da media no conxunto de España

O estudo das sociedades mercantís que en 2010 ampliaron o seu capital social ou se disolveron en Galicia e no total español pode facerse a partir dos datos do cadro 2.12, no que sobrancearemos:

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en 2010 en España foi do 5,04%, por baixo do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten a nosa comunidade no conxunto do Estado.

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que se disolveron en 2010 en España foi do 7,3%, por riba do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten Galicia en España.

■ Un 80% das sociedades mercantís que se disolveron en Galicia en 2010 fixérono voluntariamente, un 8,5% por fusión e o 11,5% restante por outras causas.

**Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas.
Galicia /España 2010**

■ Cadro 2.12

	Amplian capital		Soc. Disoltas			
	Número	Capital (*)	Total	Voluntaria	Por fusión	Otras
Galicia	1.735	699.215	1.342	1.074	114	154
España	34.413	39.133.642	18.467	13.982	2.054	5.431

Fonte: INE, "Estadística de Sociedades Mercantís."
(*) Capital, en miles de euros.

A *Estadística do Procedemento Concursal* do INE permítenos o estudo dos debedores concursados en Galicia e en España: o cadro 2.13 reflicte que este número foi en 2010 en Galicia de 336 (nove menos que no ano anterior), o que supón un 5,8% do total estatal (igual que no ano anterior), porcentaxe que está por riba do peso relativo en 2010 de Galicia en España en PIB (5,2%) e moi próximo ao noso peso relativo en poboación (5,9%) ou no número de empresas (6%).

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2010

■ Cadro 2.13

	2.008	2.009	2.010
Galicia	185	345	336
España	2.902	5.922	5.750

Fonte: INE, "Estadística do procedemento concursal".

O importante empeoramento económico do último trienio é perceptible tan só con fixarnos en que os debedores concursados en Galicia en 2007 foran só 64, no ano 2008 subiron a 185 e no bienio 2009-2010 quedaron no entorno de 340 (quintuplicando o dato de 2007).

No cadro 2.14 ofrecemos a desagregación dos concursos de acredores por natureza xurídica do debedor, por tipo de concurso e por clase de procedemento.

■ Cadro 2.14

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia / España 2010

	Galicia	España
Por natureza xurídica		
- Personas físicas sen actividade empresarial	43	905
- Empresas	293	4.845
· Personas físicas	11	245
· Soc. anónimas	39	865
· Soc. limitadas	241	3.651
· Outras	2	84
Por tipo de concurso		
Por vontade	327	5.462
Necesario	9	288
Por clase de procedemento		
· Ordinario	14	536
· Abreviado	322	5.214

Elaboración propia.

Fonte: INE, "Estadística do procedemento concursal".

■ Das 293 empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia en 2010, foron sociedades de responsabilidade limitada 241 (un 82,3% do total); seguíronlle as sociedades anónimas (13,3%) e as empresas que son propiedade dunha persoa física (3,8%).

■ Segundo o tipo de concurso, un 98% dos debedores sometidos a concurso de acredores en Galicia en 2010 foron *voluntarios* e só un 2% foron *necesarios*.

■ Segundo a clase de procedemento, os *abreviados* (95,8%) superaron en Galicia (en vinte e tres veces) aos *ordinarios* (4,2%), mentres que no total estatal multiplicáronos por dez.

Unha análise máis polo miúdo dos debedores empresariais sometidos a concurso de acredores en Galicia no ano 2010 reflicte que:

Empresas concursadas por tramos de asalariados, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia / España. 2010

■ Cadro 2.15

	Galicia	España
Por tramos de asalariados		
- Total empresas	293	4.845
- Número de asalariados		
· 0	19	468
· 1-9	117	2.188
· 10-49	128	1.530
· 50-99	11	234
· Máis de 100	6	133
· Sen clasificar	12	292
Por volume de negocio (*)		
· Menos de 2	181	2.992
· 2-5	55	840
· 5-10	25	336
· Máis de 10	20	385
· Sen clasificar	12	292
Por actividade económica principal		
· Agricultura e pesca	4	50
· Industria	78	976
· Enerxía	2	11
· Construción	85	1.560
· Servizos	112	1.956
· Sen clasificar	12	292

Elaboración propia.

(*) En millóns de euros.

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal".

■ Por tramo de asalariados, os máis deles concentráronse nas empresas de menos traballadores, xa que 264 foron en empresas de menos de 50 empregados e só 29 en empresas que superan ese limiar. As *microempresas* (empresas de menos de 10 persoas asalariadas) foron 136 empresas concursadas, o que supón un 46,4%, nove décimas menos que no ano anterior.

■ Po chanzos de volume de negocio, a maioría concentrouse nas empresas de menos facturación, xa que as empresas que non chegaron en 2010 aos dous millóns de euros en vendas supuxeron un 61,8% do total das concursadas (6,2 puntos porcentuais menos que no ano anterior).

■ Por sectores produtivos, o que tivo máis concursos de acredores en Galicia en 2010 foi o de servizos (38,2%), seguido da construción (29%).

A *Estatística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, reflicte que o número total de efectos impagados en Galicia en 2010 foi de 166.186, o que supón unha diminución de 59.695 respecto do ano anterior (un 26,4%); este descenso estivo algo por riba do que se deu no conxunto do Estado (24,9%).

A porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos foi no último ano un punto porcentual menor en Galicia que no promedio español; a porcentaxe galega de 2010 (3,1%) foi bastante menor que en 2009 (4%).

**Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos.
Por CC.AA. 2009-2010**

■ Cadro 2.16

	% impagados sobre vencidos 2009	% impagados sobre vencidos 2010
Andalucía	6,2	4,4
Aragón	4,6	3,7
Asturias	4,3	3,7
Baleares	6,1	4,8
Canarias	7,4	5,0
Cantabria	4,7	3,6
Castela e León	4,2	3,2
Castela A Mancha	5,0	3,7
Cataluña	5,0	4,4
C. Valenciana	5,7	4,0
Estremadura	5,7	4,2
Galicia	4,0	3,1
Madrid	5,6	4,6
Murcia	5,5	3,8
Navarra	3,4	2,7
País Vasco	3,9	3,3
A Ríoxa	4,1	3,4
Ceuta e Melilla	4,1	3,0
España	5,1	4,1

Fonte: INE, "Estadística de efectos de comercio impagados".

A desagregación por comunidades autónomas reflicte que as que tiveron maiores porcentaxes de efectos impagados sobre o total de efectos comerciais vencidos foron Canarias, Baleares e Madrid, e a de menor porcentaxe foi, un ano máis, Navarra.

2.3 Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego que vimos no anterior epígrafe complementarámosla neste cos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produtos e de produción industrial*).

2.3.1 Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial –nos niveis estatal e autonómico– e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas; os últimos datos proporcionados son do ano 2009.

■ Cadro 2.17

Cifra de negocios⁽¹⁾. Por comunidades autónomas. 2007-2009

	2007	% sobre o total	2008	% sobre o total	2009	% sobre o total
Andalucía	65.138	10,4	66.925	10,7	52.613	10,6
Aragón	28.574	4,6	27.525	4,4	21.882	4,4
Asturias	17.180	2,7	15.064	2,4	12.456	2,5
Baleares	4.753	0,8	5.294	0,8	4.083	0,8
Canarias	9.614	1,5	10.632	1,7	7.517	1,5
Cantabria	8.515	1,4	8.904	1,4	7.048	1,4
Castela e León	35.909	5,7	38.143	6,1	32.125	6,5
Castela A Mancha	27.824	4,4	30.510	4,9	23.193	4,7
Cataluña	147.398	23,6	143.284	22,9	116.662	23,5
C. Valenciana	63.700	10,2	64.420	10,3	47.815	9,6
Extremadura	6.137	1,0	6.780	1,1	5.514	1,1
Galicia	41.205	6,6	41.903	6,7	33.376	6,7
Madrid	67.831	10,8	65.535	10,5	54.060	10,9
Murcia	15.579	2,5	16.927	2,7	13.413	2,7
Navarra	20.118	3,2	20.064	3,2	14.906	3,0
País Vasco	60.940	9,7	60.997	9,7	446.369	9,0
A Ríoxa	5.475	0,9	5.989	1,0	4.996	1,0
España	625.890	100,0	628.903	100,0	496.296	100,0

(1) En millóns de euros.

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas".

Comprobamos no cadro 2.17 que a maior participación na cifra de negocios total estatal en 2009 tívérona Cataluña, Madrid, Andalucía e País Vasco, que conxuntamente concentraron case dous terzos (un 63,6%) da cifra de negocios do sector industrial en España. A porcentaxe de Galicia no agregado estatal dese ano (6,7%) coincidiu co do ano anterior e permitiulle á nosa comunidade continuar na sexta posición entre as comunidades autónomas.

A ollada diacrónica explícita que a crise económica deixouse sentir con forza na cifra de negocios das empresas industriais. En Galicia baixou en 2009 en 8.527 millóns de euros (diminución do 20,3% respecto do ano anterior) e no total español en 132.607 millóns de euros (un 21,1% menos que en 2008).

No cadro 2.18 podemos ver que, das tres variables analizadas, o peso relativo de Galicia no total estatal no ano 2009 quedou parello ao do ano anterior en dúas variables e subiu nunha; quedou en todas elas nun intervalo do 6,7% ao 7%. Como en todos os anos estudados no cadro, a porcentaxe máis baixa foi a da cifra de negocios. As tres variables quedaron en 2009 nun nivel superior ao peso relativo de Galicia na poboación ou o PIB do total do Estado.

Ese mesmo cadro permite unha visión dinámica a longo prazo da participación industrial de Galicia no total estatal nesas tres variables; a comparanza dos datos de 2001 e 2009 reflicte que aumentou nove décimas en cada variable a participación galega no conxunto español nese período.

**Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais
variables da industria⁽¹⁾. 2001-2009**

■ Cadro 2.18

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6
2008	6,9	6,9	6,7
2009	6,9	7,0	6,7

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España.

Fonte: INE, "Enquisa industrial de empresas".

No cadro 2.19 presentamos a desagregación por *agrupacións de actividade* dos datos da *cifra de negocios* en Galicia, coa finalidade de facilitar a análise das persoas que desexen afondar no estudo da nosa estrutura industrial. En 2009 nas agrupacións de actividade cunha maior achega á cifra de negocios total do sector industrial de Galicia sobrancearon en primeiro lugar o epígrafe de *Material de transporte*, en segundo lugar o de *Industrias extractivas, enerxía, auga, refugallo e* en terceiro lugar *Alimentación, bebidas e tabaco*.

■ Cadro 2.19

Importe neto da cifra de negocios⁽¹⁾. Por agrupacións de actividade. Galicia 2008-2009

	2008	2009
Industrias extractivas, enerxía, auga e residuos	8.273	5.934
Alimentación, bebidas e tabaco	7.497	6.717
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	2.176	1.745
Madeira, cortiza, papel e artes gráficas	2.512	1.830
Industria química e farmacéutica	1.394	1.369
Caucho e materias plásticas	895	739
Produtos minerais non metálicos diversos	1.683	1.286
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	5.588	3.375
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	989	885
Maquinaria e equipo mecánico	850	660
Material de transporte	8.991	7.916
Industrias manufactureiras diversas, reparación e instalacións de maquinaria e equipo	1.055	910

(1) En miles de euros.

Fonte: INE. Enquisa industrial de empresas.

2.3.2 Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODUcción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 5.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE.

O cadro 2.20 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas en 2010. Galicia segue a ocupar a sexta posición entre as comunidades autónomas e representa un 7,3% do total español (tres décimas máis que no ano anterior), moi por riba do peso poboacional, en número de empresas ou en PIB de Galicia en España.

■ Cadro 2.20

Ventas por CCAA. 2010

	Millóns de euros	% respecto ao total	% variación no ano
Andalucía	38.943	11,4	10,6
Aragón	16.654	4,9	9,2
Asturias	8.044	2,4	5,2
Baleares	1.214	0,4	-2,2
Canarias	4.602	1,4	7,5
Cantabria	4.894	1,4	4,9
Castela e León	23.172	6,8	0,6
Castela A Mancha	15.656	4,6	5,0
Cataluña	80.162	23,5	9,0
C.Valenciana	32.219	9,5	1,2
Extremadura	3.083	0,9	9,0
Galicia	25.015	7,3	3,5
Madrid	26.347	7,7	0,5
Murcia	8.587	2,5	8,4
Navarra	12.696	3,7	13,3
País Vasco	35.932	10,5	11,2
Rioxa (A)	3.723	1,1	3,7
España	340.943	100,0	6,6

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos".

O valor das vendas de produtos industriais de Galicia foi en 2010 de 25.015 millóns de euros e rexistrou unha suba do 3,5% (menos que no promedio estatal: 6,6%). Todas as comunidades autónomas (agás Baleares) subiron o importe das súas vendas en 2010, sendo os maiores aumentos os de Navarra e País Vasco.

Sobrancea a elevada concentración xeográfica en seis comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana, Madrid e Galicia; conxuntamente axuntan un 69,9 % do importe das vendas estatais (unha décima máis que en 2009).

A visión dinámica a longo prazo da participación relativa de Galicia no importe total estatal da produción comercializada figura no cadro 2.21. Despois da suba continuada ata 2003 (que se deu desde 1998, aínda que non está recollido no cadro) Galicia baixou no bienio seguinte a porcentaxe e tivo unha forte suba (de 1,2 puntos porcentuais) no cuatrienio 2006-2009, até chegar ao 7,6%, o mellor dato desde que se elabora este indicador. En 2010 diminuíu tres décimas.

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada⁽¹⁾. 2001-2010

■ Cadro 2.21

	% Galicia / España
2001	6,3
2002	6,5
2003	6,6
2004	6,5
2005	6,4
2006	6,7
2007	7,1
2008	7,4
2009	7,6
2010	7,3

Elaboración propia.

(1) Lista de produtos PRODCOM.

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos".

No cadro 2.22 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* do valor da produción comercializada galega. Cómpre sinalar un cambio que debe ter en conta quen desexe comparanzas con anos anteriores: ata o ano 2007 recollía as seccións D-E da Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE) de 1993, mentres que dende os datos correspondentes ao ano 2008 reflicte as seccións D-E da CNAE de 2009, con algúns epígrafes diferentes dos da CNAE-1993.

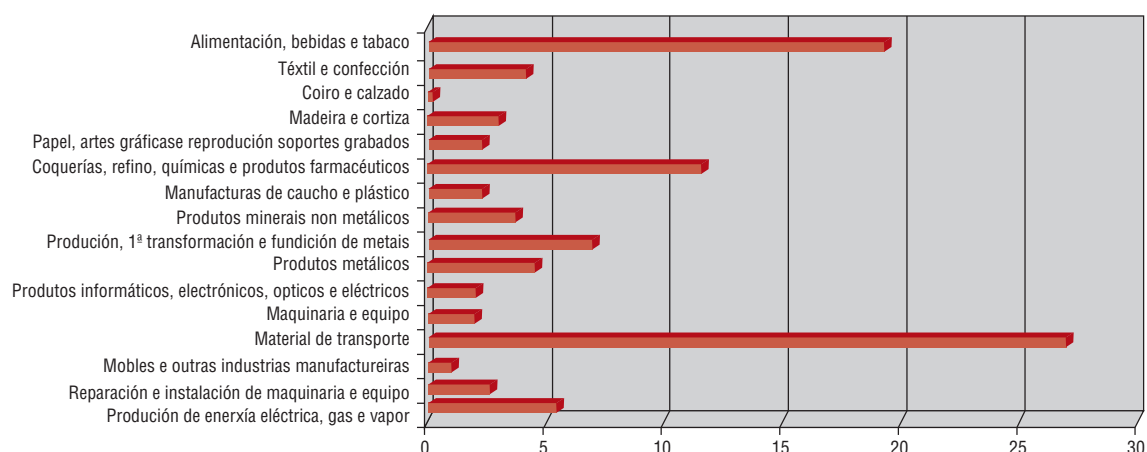
■ Cadro 2.22

Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2010

CNAE-2009		2008 %	2009 %	2010 %
Galicia		100,0	100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	17,5	20,0	19,7
13-14	Téxtil e confección	4,5	4,8	4,3
15	Coiro e calzado	0,2	0,3	0,3
16	Madeira e cortiza	3,5	3,1	2,8
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	1,8	1,8	2,3
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	10,9	10,1	11,7
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,2	2,4	2,3
23	Produtos minerais non metálicos	3,8	3,6	3,1
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,8	5,7	7,5
25	Produtos metálicos	6,6	5,9	4,7
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,6	3,0	2,2
28	Maquinaria e equipo	2,6	2,6	2,1
29-30	Material de transporte	26,2	27,3	27,2
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	1,1	1,1
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	2,8	2,9	2,8
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	5,9	5,6	6,0

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos.

Constátase, un ano máis, que tres apartados (*Material de transporte*, *Alimentación-bebidas-tabaco* e *Coquerías-refino-químicas-produtos farmacéuticos*) concentraron en 2010 máis da metade (58,6%, 1,2 puntos porcentuais máis que en 2009) do valor da produción comercializada de Galicia (da lista PRODCOM).

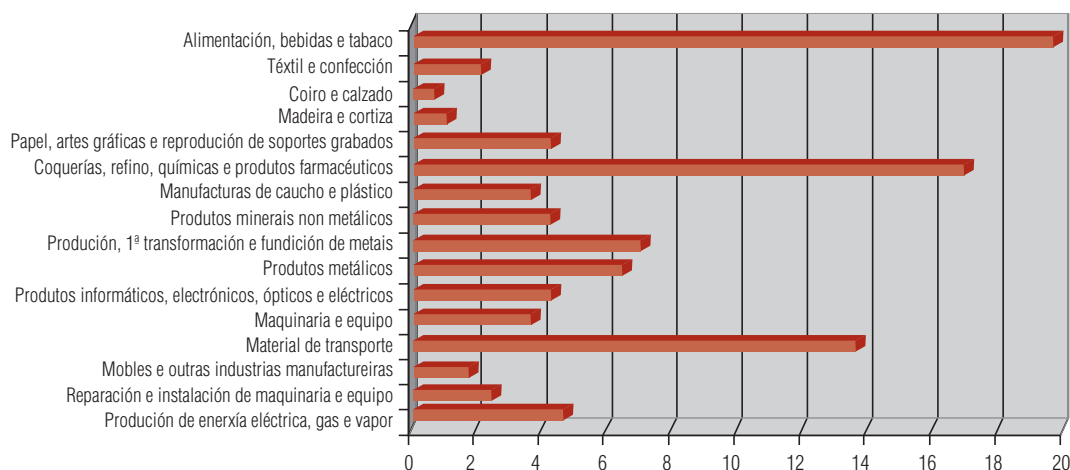
O cadro 2.23 permítenos realizar a comparanza da estrutura produtiva do tecido industrial galego coa estatal, xa que nel figura a desagregación *por grandes agrupacións* do peso relativo de Galicia e de España

■ Cadro 2.23

Porcentaxe do valor da produción comercializada por grandes agrupacións. Galicia / España 2010

CNAE-2009		Galicia	España
Total España		100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	19,7	20,8
13-14	Téxtil e confección	4,3	2,2
15	Coiro e calzado	0,3	0,7
16	Madeira e cortiza	2,8	1,2
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados	2,3	4,4
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	11,7	17,1
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,3	3,9
23	Produtos minerais non metálicos	3,1	4,2
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,5	7,1
25	Produtos metálicos	4,7	6,8
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,2	4,3
28	Maquinaria e equipo	2,1	3,6
29-30	Material de transporte	27,2	13,9
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	2,0
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipo	2,8	2,6
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	6,0	5,2

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos.

As porcentaxes de produción comercializada en Galicia e España reflicten que é especialmente grande en 2010 o diferencial a prol de Galicia polo maior peso relativo na estrutura industrial en *Madeira-cortiza*, *Téxtil- confección* e *Material de transporte*, mentres que a diferenza a prol de España é salientable sobre todo nos epígrafes de *Coiro-calzado*, *Papel, artes gráficas-reprodución de soportes grabados*, *Produtos informáticos-electrónicos-ópticos-eléctricos* e *Mobles-outras industrias manufactureiras*.

2.3.3 Enquisas de produción industrial e de prezos industriais

○ Índice de produción industrial baixou un 9,4% en Galicia en 2010, mentres que no promedio estatal baixou un 0,5%. A maior diminución foi a de Galicia e a maior suba, a de Asturias.

○ Índice xeral de prezos industriais subiu en 2010 un 4,9% en Galicia e un 5,3% no promedio español. Subiu este índice de prezos en todas as comunidades autónomas, con especial intensidade en Andalucía (9,9%) e coa menor forza en A Ríoxa (2,2%).

**Variación do Índice xeral de produción industrial(*).
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 2.24

Andalucía	5,6
Aragón	1,0
Asturias	11,2
Baleares	2,8
Canarias	-5,7
Cantabria	14,1
Castela e León	1,1
Castela A Mancha	4,7
Cataluña	3,1
C. Valenciana	-3,1
Extremadura	-5,1
Galicia	-9,4
Madrid	-5,5
Murcia	-8,5
Navarra	-6,7
País Vasco	3,7
A Ríoxa	-3,4
España	0,5

(*) En porcentaxe decembro 2010 sobre decembro 2009

**Variación do índice xeral de prezos industriais.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 2.25

Andalucía	9,9
Aragón	5,2
Asturias	4,5
Baleares	4,4
Canarias	7,5
Cantabria	6,6
Castela e León	3,1
C. A Mancha	6,2
Cataluña	4,9
C. Valenciana	5,3
Extremadura	4,7
Galicia	4,9
Madrid	2,3
Murcia	8,8
Navarra	2,5
País Vasco	8,0
A Ríoxa	2,1
España	5,3

Fonte: INE. "Índice de precios industriales"

2.4 Enquisas do Sector Servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental na actualidade; achegarémonos a dous indicadores de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das ramas de máis importancia: a comercial e a turística.

O cadro 2.26 reflicte que a cifra de negocios dos servizos de mercado rexistrou en 2010 en Galicia unha suba do 2,1%, fronte á diminución media estatal (-1,1%). Nese ano subiu a cifra de negocios en sete comunidades autónomas (marcando o valor máximo Galicia neste Xacobeo 2010); as maiores diminucións foron as de Asturias e Andalucía.

**Variación do índice xeral de cifra de negocios dos servizos.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 2.26

Andalucía	-2,5
Aragón	-1,8
Asturias	-3,3
Baleares	-0,3
Canarias	-2,0
Cantabria	-0,7
Castela e León	1,3
C. A Mancha	0,3
Cataluña	-1,6
C. Valenciana	0,1
Estremadura	1,4
Galicia	2,1
Madrid	-1,9
Murcia	1,0
Navarra	-1,1
País Vasco	1,1
A Rioxa	-0,6
España	-1,1

Fonte: INE. "Indicadores de Actividade do Sector Servizos".

O índice de emprego nos servizos de mercado baixou en Galicia un 0,5% en 2010; a diminución media estatal foi dun -0,1%. Asturias e Baleares presentaron os rexistros máis negativos nesta variable, mentres que A Rioxa tivo o dato máis positivo.

**Variación do índice xeral de persoal ocupado nos servizos.
Por CC.AA. 2010**

■ **Cadro 2.27**

Andalucía	-0,5
Aragón	-0,3
Asturias	-1,1
Baleares	-1,0
Canarias	-0,4
Cantabria	0,2
Castela e León	0,2
C. A Mancha	-0,7
Cataluña	0,2
C. Valenciana	0,0
Estremadura	0,8
Galicia	-0,5
Madrid	-0,1
Murcia	-0,7
Navarra	0,2
País Vasco	0,4
A Ríoxa	1,1
España	-0,1

Fonte: INE. "Indicadores de Actividad del Sector Servicios"

No tocante ao índice de comercio interior polo miúdo (a prezos constantes, para eliminar o efecto da variación dos prezos) o cadro 2.28 reflicte que en 2010 houbo unha diminución do 2,7% en Galicia e que o promedio estatal baixou un 4,4%. Por segundo ano consecutivo este índice baixou en todas as comunidades autónomas, neste ano con especial intensidade en Andalucía.

**Variación do índice de comercio polo miúdo.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 2.28

Andalucía	-8,2
Aragón	-5,9
Asturias	-6,0
Baleares	-5,0
Canarias	-3,8
Cantabria	-2,3
Catela e León	-1,5
Castela A Mancha	-4,3
Cataluña	-3,3
Comunidade Valenciana	-3,7
Estremadura	-3,2
Galicia	-2,7
Madrid	-3,5
Murcia	-3,2
Navarra	-6,1
País Vasco	-4,7
A Ríoxa	-4,2
Ceuta	-1,2
Melilla	0,7
España	-4,4

(1) Decembro sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005
Fonte: INE, "Índices de comercio al por menor"

O cadro 2.29 permítenos un achegamento ao comportamento do sector turístico galego no último cuadrienio, ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran o número de viaxeiros que entraron en Galicia, as pernoitas e o grao de ocupación hoteleira. Sobrancearemos que:

Ocupación hoteleira. Galicia. 2007-2010

■ Cadro 2.29

Período	Viaxeiros que entraron en Galicia						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníais		Estranxeiros		Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾			
2007	3.739,5	3,9	3.007,8	2,1	731,7	11,8	8.025,0	3,4	35,9
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3	7.790,5	-2,9	34,0
2009	3.399,5	-3,8	2.752,0	-3,6	646,5	-5,9	7.447,8	-4,4	31,4
2010	3.795,8	11,7	3.056,3	10,8	739,5	15,1	8.187,5	10,0	34,1

(1) Porcentaxe de variación interanual
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda

■ Subiu nun 11,7% a taxa de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as no Xacobeo 2010. Foi menor o aumento entre os viaxeiros/as residentes en España (10,8%) que nos/as residentes no estranxeiro (15,1%).

■ A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2010 foi tamén claramente positiva (10%), rachando a tendencia comezada en 2008.

■ No tocante ao grao de ocupación, en 2010 cortou coa diminución do ano anterior, quedando o índice no segundo valor máis alto do cuadrienio analizado.

2.5 Expectativas empresariais

A operación estatística de *Confianza empresarial*, que publica trimestralmente o IGE desde o primeiro trimestre de 2007, segue as recomendación da OCDE e da UE para a elaboración de enquisas sobre expectativas empresariais. A OCDE estableceu unhas suxerencias para a elaboración de *Indicadores de confianza empresarial*, seguindo as recomendacións do *Programa harmonizado común de enquisas conxunturais da UE*; ditos *Indicadores* promedian os balances dun conxunto moi limitado de preguntas, coa finalidade de poder obter os datos de xeito que permitan a comparanza a nivel internacional.

As *dificultades* que os empresarios observaron nun trimestre concreto obtéñense por estimación dunha serie de diversas cuestións que se lle preguntan (escaseza de man de obra, dificultades financeiras, escaseza de aprovisionamentos, etc). As *expectativas* que os empresarios teñen para o seguinte trimestre obtéñense por estimación de diferentes cuestións, coma o resultado neto de explotación, o emprego ou os investimentos.

O *índice galego de confianza empresarial* (IGACE) e elabórase a partir da media simple de saldos ponderados de preguntas. Para a obtención dos índices de cada rama empresarial, os balances que utiliza o IGE son máis estritos que os que prescriben a OCDE e a UE, pois se inclúe maior cantidade de información na súa elaboración. Os datos do cadro 2.30 reflicten inequivocamente a mellora do *índice xeral galego de confianza empresarial* no primeiro trimestre de 2010 e o posterior empeoramento, trimestre tras trimestre, no resto do ano; a comparanza interanual explícita que pasou dun saldo negativo de -25,5 no último trimestre de 2009 a un saldo negativo de -33,0 no mesmo trimestre de 2009 (-25,5).

Índice galego de confianza empresarial (IGACE). Galicia. 2007-2010

■ Cadro 2.30

	Índice xeral
2007/I	22,8
2007/II	14,8
2007/III	6,7
2007/IV	-6,1
2008/I	-12,2
2008/II	-23,5
2008/III	-34,3
2008/IV	-43,4
2009/I	-34,9
2009/II	-27,6
2009/III	-28,9
2009/IV	-25,5
2010/I	-18,7
2010/II	-23,2
2010/III	-26,5
2010/IV	-33,0

Fonte: IGE. Confianza empresarial

Nota: O indicador de confianza empresarial varía de -100 a 100, sendo o valor 0 o punto neutral; valores positivos do indicador indican optimismo e valores negativos indican pesimismo por parte dos empresarios.

O estudo desagregado por ramas produtivas no cuarto trimestre de 2010 constata que a construción segue a presentar a peor posición na fiúza dos empresarios (-43,0) e que resulta máis negativa que un ano antes (-32,5). A industria presenta o índice de fiúza “menos malo” (-20,7), como xa ocorría un ano antes, pero dende entón tan só mellorou catro décimas.

2.6 Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

2.6.1 Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbida é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do *know how* e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE prioriza cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.6.2 Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.31 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2009 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

■ O gasto interno total de Galicia (3,6% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal 4,5%

■ Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (49,2%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 45,9%.

■ Galicia ocupa a sétima posición nas dúas clasificacións (polo gasto en I+D e máis polo persoal en EDC), por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela-León.

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2009

■ Cadro 2.31

	Gastos internos		Persoal en equivalencia a xornada completa	
	Total (Miles de euros)	%	Total	%
Andalucía	1.578.085	10,8	24.766,7	11,2
Aragón	370.945	2,5	7.106,2	3,2
Asturias	226.156	1,6	3.768,7	1,7
Baleares	99.854	0,7	1.767,3	0,8
Canarias	238.829	1,6	4.272,2	1,9
Cantabria	149.062	1,0	2.200,8	1,0
C. León	629.490	4,3	10.162,6	4,6
C. A Mancha	237.912	1,6	3.410,0	1,5
Cataluña	3.284.487	22,5	47.323,7	21,4
C. Valenciana	1.120.308	7,7	19.691,8	8,9
Extremadura	154.708	1,1	2.255,1	1,0
Galicia	524.125	3,6	9.972,3	4,5
Madrid	3.899.396	26,7	54.148,5	24,5
Murcia	241.481	1,7	5.801,9	2,6
Navarra	388.243	2,7	5.511,1	2,5
País Vasco	1.346.984	9,2	17.218,2	7,8
A Rioxa	85.203	0,6	1.362,5	0,6
Ceuta e Melilla	6.408	0,0	37,7	0,0
España	14.581.676	100,0	220.777,3	100,0

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

O seguimento nos últimos quince anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.32. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuadrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%, máis en 2008 diminúe en 19 centésimas e baixa do listón dos 4 puntos, situándose en 3,97 e en 2009 volve a baixar en 38 centésimas e se sitúa en 3,59.

**Evolución dos gastos internos en I+D.
% Galicia/España. 1994-2009**

■ **Cadro 2.32**

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16
2008	3,97
2009	3,59

Elaboración propia.

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.33 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e maillo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

■ O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,96% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o duodécimo posto na clasificación das comunidades autónomas (seis postos por baixo que no ano anterior). Segue a reflectir unha diverxencia notable

de Galicia (a estatal supera en 42 centésimas á galega), maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda.

■ As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son Navarra (2,13%), País Vasco e Madrid (2,06%) e a continuación Cataluña (1,68%).

■ No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior, se ben baixou máis de sete puntos no 2008 e 4,32 puntos en 2009. No total estatal o sector empresarial representa case o dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

■ Cadro 2.33

Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2009

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Ensino superior	IPSFL(1)
Andalucía	1.578.085	1,10	501.471	390.855	683.680	2.079
Aragón	370.945	1,14	210.576	84.018	76.114	238
Asturias	226.156	0,99	93.954	38.360	93.600	242
Baleares	99.854	0,38	15.308	37.541	46.816	189
Canarias	238.829	0,58	46.726	80.787	110.905	411
Cantabria	149.062	1,11	52.862	30.248	62.801	3.151
C. León	629.490	1,12	333.017	74.837	221.144	492
C. A Mancha	237.912	0,68	121.149	33.596	82.698	468
Cataluña	3.284.487	1,68	1.908.728	613.939	752.810	9.009
C. Valenciana	1.120.308	1,10	452.461	149.574	517.817	456
Extremadura	154.708	0,88	20.243	59.295	75.035	135
Galicia	524.125	0,96	232.331	84.926	206.407	461
Madrid	3.899.396	2,06	2.135.309	1.066.891	688.011	9.185
Murcia	241.481	0,89	92.944	47.692	100.068	776
Navarra	388.243	2,13	267.254	36.500	84.149	341
País Vasco	1.346.984	2,06	1.036.434	76.604	233.472	475
A Ríoxa	85.203	1,09	46.702	20.914	16.708	880
Ceuta e Melilla	6.408	0,21	127	156	6.125	
España	14.581.676	1,38	7.567.596	2.926.733	4.058.360	28.988

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe).

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.34. Subliñaremos o seguinte:

■ O sector empresarial representa case a metade do gasto total en I+D (un 44,42%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equipárase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%, aínda que como dicíamos anteriormente cae sete puntos en 2008 e máis de catro en 2009. Debe resaltarse non obstante que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

■ En Galicia ocupa o segundo posto o Ensino Superior (cun 39,68%), case doce puntos porcentuais por riba da media española.

■ A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia é tres puntos e oitenta e sete centésimas inferior á de España.

**Porcentaxe de execución do gasto en I+D
Por sectores. Galicia e España. 2009**

■ Cadro 2.34

	Galicia	España
Empresas e IPSFL ⁽¹⁾	44,42	52,10
Admón. Pública	16,20	20,07
Ensino Superior	39,38	27,83

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.
Fonte: INE, Estatística de I+D.

Centrámonos na evolución no último quinquenio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.35) destacaremos que en 2009 diminúe na comunidade galega en oito centésimas a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003, o estancamento en 2004, as lixeiras subidas en 2005 e 2006, o importante crecemento en 2007 (trece centésimas), e o lixeiro incremento dunha décima en 2008. O incremento do conxunto do Estado –tres centésimas– fai que aumenten as diferencias da converxencia coa media estatal (42 puntos).

**Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado.
Por comunidades autónomas 2001-2009**

■ Cadro 2.35

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Andalucía	0,62	0,62	0,89	0,77	0,84	0,90	1,02	1,03	1,10
Aragón	0,71	0,75	0,74	0,70	0,79	0,88	0,90	1,03	1,14
Asturias	0,71	0,65	0,70	0,64	0,70	0,90	0,93	0,96	0,99
Baleares	0,25	0,26	0,25	0,26	0,28	0,29	0,33	0,35	0,38
Canarias	0,56	0,60	0,55	0,58	0,59	0,65	0,64	0,62	0,58
Cantabria	0,57	0,55	0,47	0,44	0,45	0,80	0,88	1,00	1,11
C. León	0,83	0,81	0,88	0,93	0,89	0,97	1,10	1,26	1,12
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,68
Cataluña	1,17	1,28	1,38	1,34	1,35	1,43	1,48	1,61	1,68
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87	0,90	0,99	0,96	0,96	1,05	1,10
Extremadura	0,60	0,60	0,63	0,41	0,69	0,73	0,74	0,86	0,88
Galicia	0,72	0,79	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03	1,04	0,96
Madrid	1,79	1,88	1,81	1,65	1,82	1,98	1,93	2,00	2,06
Murcia	0,66	0,57	0,73	0,66	0,75	0,78	0,92	0,86	0,89
Navarra	1,22	1,11	1,41	1,79	1,67	1,92	1,88	1,92	2,13
País Vasco	1,39	1,32	1,42	1,51	1,48	1,60	1,88	1,96	2,06
A Ríoxa	0,63	0,57	0,66	0,65	0,66	1,06	1,16	1,00	1,09
España	0,99	1,03	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27	1,35	1,38

Fonte: INE, Estatística de I+D.

Na comparanza internacional, o cadro 2.36 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2009 o dato de Galicia supón un 50,26% da porcentaxe da Unión Europea dos 27). O estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Suecia) cuadriplica a de Galicia.

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Europa. 2003-2009

■ Cadro 2.36

	2003	2006	2007	2008	2009
Austria	2,26	2,46	2,52	2,67	2,75
Bélxica	1,88	1,86	1,90	1,92	1,96
República Checa	1,25	1,55	1,54	1,47	1,53
Dinamarca	2,58	2,48	2,55	2,72	3,02
Finlandia	3,43	3,45	3,47	3,49	3,96
Francia	2,17	2,10	2,07	2,11	
Alemaña	2,52	2,53	2,53	2,68	2,82
Grecia	0,57	0,58	0,58		
Hungría	0,93	1,00	0,97	1,00	1,15
Islandia	2,82	2,99	2,70	2,65	
Irlanda	1,17	1,25	1,28	1,43	1,77
Italia	1,11	1,13	1,18	1,23	1,27
Holanda	1,76	1,78	1,71	1,76	1,84
Noruega	1,71	1,52	1,65	1,64	
Polonia	0,54	0,56	0,57	0,61	0,59
Portugal	0,74	1,02	1,21	1,51	1,66
Eslovaquia	0,57	0,49	0,46	0,47	0,48
Estonia	0,77	1,15	1,14	-	-
Chipre	0,35	0,43	0,45	-	-
Letonia	0,38	0,70	0,63	-	-
Lituania	0,67	0,79	0,82	-	-
Luxemburgo	1,65	1,66	1,63	-	-
Malta	0,26	0,64	0,60	-	-
Eslovenia	1,27	1,56	1,53	-	-
Suecia	3,85	3,68	3,40	3,70	3,62
Reino Unido	1,75	1,76	1,78	1,77	1,87
Bulgaria	0,50	0,48	0,48	-	-
Croacia	1,05	0,87	0,86	-	-
Rumania	0,39	0,45	0,53	-	-
Galicia	0,86	0,90	1,03	1,04	0,96
España	1,10	1,20	1,27	1,35	1,38
UE (25)	1,86	1,80	1,80	1,87	1,95
UE (27)	1,92	1,77	1,77	1,84	1,91

Fonte: OCDE. (INE: Estadística sobre actividades en I+D).

2.6.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc).

■ Cadro 2.37

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾
e comunidades autónomas. 2009

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	154	122.679	1.264,5	276	135.679	2.325,7
Aragón	140	97.140	1.129,8	79	37.843	534,2
Asturias	41	10.254	183,2	76	36.360	647,8
Baleares	9	980	18,4	36	6.056	109,8
Canarias	8	403	11,6	41	30.501	309,8
Cantabria	29	13.576	194,1	31	8.032	161,9
C. León	110	64.722	678,7	138	161.804	1.878,1
C. A Mancha	67	38.951	506,5	44	27.719	347,3
Cataluña	885	780.421	8.320,8	581	516.336	6.479,5
C. Valenciana	347	121.800	1.723,2	255	140.613	2.379,5
Extremadura	9	844	17,4	14	5.686	112,5
Galicia	119	80.319	1.056,7	146	59.510	1.006,0
Madrid	321	615.031	5.536,0	655	818.196	9.397,6
Murcia	63	13.907	215,5	65	10.499	238,1
Navarra	109	93.534	1.025,3	46	36.977	614,7
País Vasco	429	325.593	3.770,0	333	395.878	5.274,2
A Ríoxa	29	6.807	66,1	21	14.178	168,6
España	2.869	2.386.961	25.717,8	2.837	2.441.867	31.985,3

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial.

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento.

Fonte: INE, Base: "Indicadores de Ciencia e Tecnoloxía"

O cadro 2.37 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas manufactureiras de alta e media alta tecnoloxía e de servizos de alta tecnoloxía. Como pode apreciarse, Galicia acada un escaso número de empresas manufactureiras: 119 que representan un 4,14% do total nacional, ase mesmo os gastos e o persoal neste tipo de empresas supoñen un escaso 3,36% y 4,11% respectivamente. As 146 empresas galegas de servizos de alta tecnoloxía constitúen o 5,15 do Estado e empregan a 1.164 traballadores, o 3,15 do total estatal.

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 706,3 millóns de euros no ano 2009, diminuindo en máis de 196,6 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.38 presentamos o número de empresas innovadoras e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) en 2009, xunto co tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados e a taxa de crecemento. Como pode apreciarse Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras, e ademais os gastos en innovación, representan unha porcentaxe inferior ao seu potencial demográfico. O esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos *clusters* (de automoción, acuicultura, etc), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación parecía albiscar unha certa recuperación despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados, máis os efectos da crise pasan factura en 2009 cuns pobres resultados.

Cadro 2.38
Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2009

	Empresas Innovadoras período 2007-2009		Gastos en Innovación 2009		% de la cifra de negocios en productos novos e mellorados	Taxa de crecemento(*)
	Total	%	Total	%		
Andalucía	4.828	17,23	999.226	5,67	7,87	-5,64
Aragón	1.393	24,55	686.335	3,89	26,04	1,85
Asturias	686	19,22	243.380	1,38	7,82	-29,24
Baleares	691	14,24	54.922	0,31	6,02	-30,98
Canarias	1.170	15,06	113.962	0,65	6,11	-40,81
Cantabria	487	22,45	102.169	0,58	7,39	-11,20
C. León	1.808	21,72	803.274	4,55	20,35	0,65
C. A Mancha	1.245	17,09	229.305	1,30	8,65	-35,50
Cataluña	8.599	23,61	3.494.868	19,82	11,70	-7,56
C. Valenciana	4.400	20,90	840.951	4,77	8,82	-28,77
Extremadura	465	14,87	50.421	0,29	5,92	-56,39
Galicia	2.082	20,20	706.328	4,00	9,46	-29,57
Madrid	5.778	19,65	6.848.209	38,83	17,73	-10,66
Murcia	1.091	16,92	211.870	1,20	6,51	-15,50
Navarra	802	25,49	400.728	2,27	29,54	-1,79
País Vasco	3.027	28,60	1.780.233	10,09	26,75	-0,61
A Rioxa	441	27,81	64.962	0,37	12,62	-37,86
Ceuta e Melilla	48	15,60	5.482	0,02	2,27	256,50
España	39.041	20,54	17.636.625	100,00	14,87	-11,46

Gastos en miles.

(*) con respecto a 2008.

Fonte: INE, Encuesta sobre innovación tecnológica nas empresas 2008.

2.7 A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; tivo, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir achegas do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que diseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que aprofundando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no grupo Izar e actualmente Navantia.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuíndo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto-lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha achega de recursos de 900.000 millóns de pesetas –resultante das privatizacións– durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, aollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea, EMGRISA, ENAUSA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de preparar a súa futura privatización. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros– e por outra pola exigencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar; conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No anexo deste informe contéplanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia: Navantia, Tragsa e Efe.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 13 millóns 293 mil euros (cadro A-21) –dos que 12 millóns 351 mil euros corresponde a Navantia e unha contía de 941 mil euros á empresa Tragsa, que realiza unha variada gama de actuacións que abrangue o deseño e construción das infraestruturas e equipamentos necesarios para a modernización e mellora dos sistemas de produción agraria, tecnoloxías para un mellor aproveitamento da auga, actividades de conservación do medio natural, actuacións forestais, xestión de recursos pesqueiros e acuicultura.

Os investimentos do resto das empresas públicas reflíctese no cadro A-22 do anexo, destacando o importe da inversión da sociedade estatal de infraestruturas de transporte terrestre, á que se imputan as correspondentes ao AVE e as autopistas estatais.

As empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes catorce últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores/as en 1993 aos 3.081 do ano que analizamos. Navantia con 2.354 efectivos, traballadores/as dos estaleiros de Fene e Ferrol, constitúe a de maior volume ao que segue Tragsa con 945. A provincia da Coruña, con 3.081 empregados/as, concentra o volume máis importante, o persoal das outras tres provincias galegas proceden exclusivamente de Tragsa.

2.8 Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

- a) En primeiro lugar, os xefes/as de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.
- b) O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ao Parlamento Europeo, ao Comité Económico e Social, e ao Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os Estados membros.
- c) Ao final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os Estados membros.

O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto aos xefes/as de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.

- d) Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000– valorouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla –21 e 22 de xuño de 2002– apóstase pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e manteñense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 e outros dous a partires do 1 de Xaneiro de 2007, á Unión Europea, todos eles con rendas per capita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendun sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas, no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

O 1 de decembro de 2009, tras anos de negociación entrou en vigor o **Tratado de Lisboa** co obxecto de modernizarse e dotarse de instrumentos eficaces e coherentes adaptados non só ao funcionamento dunha Unión recentemente ampliada de 15 a 27 membros, senón tamén as rápidas transformacións do mundo actual. O Tratado establece que pode e non pode facer a U.E. e que medios pode utilizar. Modifica a estrutura das Institucións europeas e seus métodos de traballo, para que poidan dar mellor servizo á democracia e aos valores fundamentais da Unión.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

A comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER– e Fondo Social Europeo –FSE–) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada a partir de 2007 obxectivo da converxencia– lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

■ Cadro 2.39

Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013

FONDOS COMUNITARIOS	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.839	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenvolv. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.285	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en euros
Fonte : Xunta de Galicia

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2.40), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, e polo tanto sen execución en dito ano, prevé unha inversión total na Comunidade de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.389, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%. O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e o 23% restante ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

■ Cadro 2.40

Marco de Apoio Comunitario do Obxectivo 01. Grao de execución do gasto público a 31/12/2010.
Programa operativo F.E.D.E.R. de Galicia

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 (A)	Total executado ao 31/12/2010 (B)	Total axuda FEDER ao 31/12/2010	% (B/A)
01 Actividades de I+DT en centros de investigación.	48.844.633	2.676.476	2.141.181	5,48
02 Infraestrutura de I+DT (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica.	19.220.975	1.556.352	1.245.081	8,10
03 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PEMES), así como entre estas e outras empresas e universidades, centros de ensino postsecundario de todo tipo,e autoridades rexionais.	10.951.913	891.351	713.081	8,14
06 Axudas ás PEMES para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respecten o medio ambiente	24.135.156	297.505	208.253	1,23
07 Invetimento en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+DT existentes , etc).	39.054.472	5.524.309	4.419.447	14,15
08 Outros investimentos en empresas	359.813.616	16.720.969	11.704.679	4,65
09 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PEMES	132.760.278	17.001.968	11.901.379	12,81
10 Infraestruturas telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	33.706.647	2.319.008	1.855.206	6,88
11 Tecnoloxías da información e a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico, etc.)	22.243.850	1.644.552	1.315.641	7,39
13 Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión, etc.)	84.774.385	19.147.144	15.317.715	22,59
14 Servizos e aplicacións para as PEMES (comercio electrónico, ensino e formación, establecemento de redes, etc.)	8.502.059	0	0	0,00
17 Servizos ferroviarios (RTE-T)	197.623.450	0	0	0,00
20 Autoestradas	260.616.959	71.628.049	46.558.232	27,48
21 Autoestradas (RTE-T)	303.220.569	178.748.090	116.186.259	58,95
22 Estradas nacionais	52.124.116	12.908.814	8.390.729	24,77
23 Estradas rexionais / locais	179.259.791	91.745.801	59.634.771	51,18
25 Transporte urbano	9.888.151	2.257.823	1.467.585	22,83
26 Transporte multimodal	43.235.938	2.003.627	1.302.357	4,63
29 Aeroportos	104.404.841	49.715.881	32.315.323	47,62
30 Portos	23.237.153	9.015.568	5.860.119	38,80
33 Electricidade	36.122.534	0	0	0,00
35 Gas natural	3.460.856	0	0	0,00
37 Produtos derivados do petróleo	3.460.855	0	0	0,00
40 Enerxía renovable:solar	21.235.898	462.630	323.841	2,18
41 Enerxía renovable: biomásica	17.791.826	465.374	325.762	2,62
43 Eficiencia enerxética, coboxeración e xestión enerxética	19.997.114	1.109.182	776.428	5,55
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	38.156.173	6.157.186	4.310.030	16,14
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	88.883.815	5.272.791	3.690.936	5,93
46 Tratamento da auga (auga residual)	325.244.234	45.957.101	32.169.971	14,13
47 Calidade do aire	9.087.193	2.838.755	1.987.128	31,24
48 Prevención e control integrados da contaminación	8.892.653	2.641.322	1.848.925	29,70
50 Rehabilitación de zonas industriais e terreos contaminados	2.553.448	821.005	574.703	32,15
51 Fomento da protección da biodiversidade e a natureza (incluído o programa Natura 2000)	170.009.206	19.209.791	13.446.854	11,30
52 Fomento do transporte urbano limpo	36.118.733	0	0	0,00
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de planes e medidas para previr e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	46.452.615	2.022.109	1.415.476	4,35
55 Fomento da riqueza natural	5.392.517	0	0	0,00
56 Protección e desenvolvemento do patrimonio natural	40.948.083	11.645.149	8.151.604	28,44
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	51.403.454	837.883	586.518	1,63
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	32.700.225	0	0	0,00
59 Desenvolvemento da infraestrutura cultural	15.880.121	0	0	0,00
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	189.788.032	6.382.664	4.467.865	3,36
75 Infraestrutura en materia de educación	23.617.477	12.458.860	9.967.088	52,75
76 Infraestrutura en materia de saúde	3.311.842	0	0	0,00
77 Infraestrutura en materia de collados de nenos	8.852.347	241.215	192.972	2,72
79 Outra infraestrutura social	8.852.349	835.461	668.369	9,44
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.188.145	0	0	0,00
86 Avaliación e estudos; información e comunicación	3.188.145	0	0	0,00
TOTAL OBXECTIVO	3.172.208.842	605.161.765	407.441.508	19,08

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda.

No cadro 2.40 explicitábase por temas prioritarios o grao de execución do **programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013** a finais do 2010. Do total programado para todo o período : 3.172 millóns 209 mil euros executouse a 31-12 2010 605 millóns 162 mil euros, só o 19,08% do total.Os temas 20, 21 e 23: autoestradas e estradas rexionais con máis de trescentos corenta mil millóns de euros son os epígrafes de maior contía executada e representa máis do 50% do importe total, outros temas que presentan contías de certa importancia son: o 29: Aeroportos con 49 millóns 716 mil euros e o 46: Tratamento da auga (auga residual) con máis de 45 millóns 957 mil euros.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros, dos que 249 destinaranse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España –Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg.

No cadro 2.41 agrúpanse as achegas do **FEOGA**, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura –escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade–; e da pesca –sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.

En 2010, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.41), de máis de 297 millóns de euros, cun aumento de 48 millóns 714 mil euros con respecto ao ano anterior; e prodúcese fundamentalmente polo incremento do programa de Desenrolo rural en máis de 35 millóns de euros.

■ Cadro 2.41

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2004-2010

Sector agrario	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
FEOGA -Garantía- FEAGA ⁽¹⁾							
Réxime de pago único	-	-	85,605	98,944	98,868	101,822	106,525
Industria de cereais	0,007	0,002	0,009	0,008			
Produción carne de vacún	66,819	69,608	67,128	33,836	33,682	32,753	33,844
Primas ovino e cabrún	4,174	3,229	2,577	1,646	1,735	1,877	0,087
Leite escolar	0,312	0,270	0,236	0,227			
Aceite para conservas	12,152	9,475	5,779				
Destilacións vinícolas	0,501	0,228	0,144	0,114			
Intervencións en porcino	0,071	0,008	-		0,261		
Apicultura	-	-	-			0,178	0,174
Recuperacións, intereses, sancións, etc	0,012	0,004	-	-0,170		-0,135	0,212
Produción de forraxes	0,063		0,033				
Cese anticipado	11,343	9,602	8,558				
Forestación e sevicultura	4,950	4,027	7,516				
Reestruturación do viñado	4,779	6,736	4,248	3,287			
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	11,747	6,341	7,413				
Cultivos herbáceos	20,603	15,583	7,624	4,429	3,922	4,015	0,396
Produción de legumes	0,001	0,002					
Produción de leite	20,677	40,507	6,897	8,753	8,275	7,761	12,022
Axudas á apicultura	0,156	0,164	0,163	0,159			
Medidas agroambientais	1,260	2,817	3,428				
Modulación			2,834	3,893	4,735	4,618	0,088
Intervención no sector avícola				0,232			
Sector vitivinícola					3,474	0,953	2,988
Porcino					0,261		
Agricultura					0,189		
Desenrolo rural					0,053	-0,007	0,013
Condiciónaldade					0,004	-0,048	0,021
Frutas e hortalizas							0,057
Axuda específica Art. 68 R (CE) 73/09							15,858
Outros					0,229		
Total FEOGA -Garantía	159,627	168,603	210,192	155,358	155,459	153,787	172,285
FEOGA -Orientación: axudas directas:							
Programas operativos Comun. Autónoma	103,022	100,766	56,796	82,297	60,736		0,658
Iniciativas comunitarias e PRODER	0,979	1,553	6,349	7,100	8,753	7,538	13,246
Orzamento ingresos do Estado	35,228	26,537	3,836	0,983			
LEADER e outros:							
Comunidade Autónoma	-	-	1,253				
Grupos Acción Local	5,944	11,183	11,585	11,164	13,495	3,606	0,581
Total feoga Orientación					82,984	11,144	14,485
F.E.A.D.E.R.							
Programa de desenrolo rural					99,903	72,712	107,855
Outros recursos agrarios:							
Sanidade animal	0,146	0,009	-	0,020	0,739	1,461	2,214
Total outros recursos agrarios	0,146	0,009				1,461	2,214
Total sector agrario	304,946	308,651	290,011	256,922	338,481	239,104	296,839
Sector pesqueiro							
IFOP: axudas directas:					19,291	4,773	
Iniciativa "Pesca"	-	-	-				
Estruturas pesqueiras	55,006	92,167	87,171	78,884			
Total IFOP	55,006	92,167		78,884	19,291	4,773	
Outros recursos pesqueiros:							
Vixancia pesqueira		0,356	0,249				
Acción específica "Prestige"	30,000	-	-				
F.E.P.(Fondo europeo de Pesca)					30,002	4,244	
Outros recursos pesqueiros						0,168	0,164
Total sector pesqueiro	85,006	92,523	87,420	78,884	49,293	9,185	0,164
Total sectores agrario e pesqueiro	389,952	401,174	377,431	335,806	387,774	248,289	297,003

Datos en millóns de euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

No concerne ao FEOGA-Garantía que se incrementa en preto de 18,5 millóns de euros con respecto a 2009, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 106 millóns 525 mil euros, seguindo a continuación as axudas á produción de carne de vacún –33,84 millóns de euros-, que se manteñen en contías lixeiramente superiores ó ano anterior. Aumentan máis significativamente os epígrafes de produción de leite, e sector vitivinícola e diminúen a de cultivos herbáceos, modulación e primas ao ovino e cabrún que aumenta I. No sector pesqueiro en 2010 desaparecen as axudas directas do IFOP e as do Fondo de Estruturas Pesqueiras.

■ **O Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (MECEGA), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.42 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

Distribución da Axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención.

■ Cadro 2.42

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	542.597.525	57,96
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	4.110.950	0,44
Total Axudas FSE	936.079.597	100,00

Fonte: Consellería de Facenda. Xunta de Galicia

No cadro 2.43 contéplase a distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ó fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 472 millóns de euros representa máis do 50% do total programado.

■ Cadro 2.43

Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación

EIXES 2007-2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	33,09%	30%	31,91%	298.699.577
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	63,14%	30%	50,45%	472.254.568
Aumento e mellora de capital humano	2,12%	35%	14,72%	137.747.126
Cooperación transnacional e interrexional	0,27%	3%	1,32%	12.326.442
Asistencia Técnica	1,36%	2%	1,61%	15.051.884
Total	100	100	100	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda. Xunta de Galicia

2.8.2 A achega da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria Turismo e Comercio para o apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas co obxecto de que estas poidan desenrolar súas propias actividades de I+D+I dunha forma estable e continuada e mellorar por conseguinte súa posición no mercado, cumprindo os obxectivos e prioridades da política de investigación e innovación no período 2008-2011 previstos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica aprobado por acordo do Consello de Ministros de 14 de Setembro de 2007. Este programa substituíu ó de Fomento da Investigación Técnica (Profit) que desenvolveu o Plan Nacional 2004-2007.

Xunto a estas subvencións contéplanse tamén as axudas de Fomento da Competitividade, do Plan Avanza e os programas de reindustrialización e reestruturación de zonas en declive industrial e as subvencións en investigación e seguridade mineira.

Incluimos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

■ Os programas tecnolóxicos do Estado

O Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI) realiza na Comunidade Autónoma actuacións en materia de financiamento de proxectos de i+d+i empresarial, de xestión e promoción da participación de empresas galegas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, de apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, de creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica e de concesión de subvencións a grandes proxectos estratéxicos de investigación industrial.

I+D+I Proxectos CDTI en Galicia. Axudas reembolsables 2009-2010(*)

■ Cadro 2.44

	Nº proxectos aprobados		Orzamento total		Aportación CDTI	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
A Coruña	11	26	6.179.493	28.384.550	4.064.783	20.980.406
Lugo	2	5	1.791.243	2.771.272	741.344	2.076.171
Ourense	2	9	883.351	6.019.370	504.658	4.333.321
Pontevedra	23	41	25.476.691	24.998.346	18.963.979	18.012.535
Total Galicia	38	81	34.330.778	62.173.538	24.274.764	45.402.433

Créditos sen interés

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

No cadro 2.44 contéplanse os proxectos aprobados polo CDTI (axudas reembolsables) durante 2009 e 2010 en Galicia, nas convocatorias dos subprogramas que contempla o Programa de I+D+I. Como pode observarse, en 2010, increméntase respecto o ano anterior o número de proxectos e a aportación do CDTI dunha forma sustancial, os 81 proxectos aprobados na comunidade autónoma acadan un importe global de crédito de 45 millóns 402 mil euros. Dende o punto de vista da súa distribución provincial a inmensa maioría tanto dos proxectos como da contía aprobada corresponden as provincias de A Coruña e Pontevedra.

Cadro 2.45
Aportacións do CDTI. Galicia. 2005-2010

	Nº de proxectos						Orzamento subvencionable						Aportación CDTI					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	5	10	4	8	11	26	5.123,5	18.858,0	3.592,7	10.621,8	6.179,5	28.384,5	3.074,1	10.924,9	1.953,3	5.542,7	4.064,8	20.980,4
Lugo	1	4	3	2	2	5	603,7	6.238,9	2.229,8	1.201,9	1.791,2	2.771,3	300,0	3.116,1	1.337,9	755,9	741,3	2.076,2
Ourense	1	1	2	3	2	9	720,2	358,9	3.242,7	3.680,1	883,4	6.019,4	432,1	215,3	1.945,6	2.263,7	504,7	4.333,3
Pontevedra	8	7	6	15	23	41	10.601,4	4.613,2	5.120,5	10.138,4	25.476,7	24.998,3	5.763,9	2.392,6	2.833,9	5.785,5	18.964,0	18.012,5
Galicia	15	22	15	28	41	81	17.048,8	30.069,1	14.185,7	25.642,2	36.747,0	62.173,5	9.570,1	16.648,9	8.070,7	14.347,8	25.466,9	45.402,4

Contías económicas en miles euros

Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

O programa de **Fomento da Competitividade de Sectores Estratéxicos** ofrece apoio financeiro á execución de plans de mellora da competitividade nas empresas de determinados sectores industriais, con características estruturais que lle outorgan un papel estratéxico na consecución do obxectivo de cambio de modelo produtivo da economía española: orientación ao mercado internacional, elevada intensidade tecnolóxica, alto valor engadido, elevada produtividade, xeración de emprego etc.

As axudas materialízanse en forma de anticipos reembolsables, cun interese do 0%, con 5 anos de carencia e 10 anos de amortización.

No cadro 2.46 detállanse as correspondentes as provincias galegas, tanto da convocatoria xeral (sectores : bens de equipo, químico e farmacéutico, metalúrxico e siderúrxico, fabricación de produtos metálicos, fabricación de produtos minerais non metálicos, fabricación de material ferroviario) como do sector da automoción . As contías máis importantes corresponden as do sector da automoción na provincia de Pontevedra.

Cadro 2.46
Fomento da competitividade de sectores estratéxicos industriais. Galicia 2010

	Convocatoria xeral			Automoción		
	Nº proxectos aprobados	Orzamento total(*)	Crédito concedido(*)	Nº proxectos aprobados	Orzamento total(*)	Crédito concedido(*)
A Coruña	6	17.794	4.525	1	1.609	405
Lugo						
Ourense	1	1.399	186	3	24.031	2.984
Pontevedra	7	4.607	1.581	9	181.017	31.684
Total Galicia	14	23.800	6.292	13	206.657	35.073

Créditos sen interés

Miles de euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

As axudas do **Plan Avanza** están orientadas ó desenvolvemento da sociedade da información e do coñecemento, tratando de lograr que o sector das telecomunicacións e da sociedade da información se converta nun sector estratéxico, en motor e pulo de outros sectores. O principal obxectivo do Plan Avanza é contribuír á recuperación económica do país grazas ó uso intensivo e xeralizado das TIC, cunha especial atención os proxectos que compaxinen, ademais, a sustentabilidade e o aforro enerxético. No cadro 2.47 inclúense os datos correspondentes a totalidade das axudas a empresas na Comunidade de Galicia, por tipo de axudas. Do total dos máis de 13 millóns 465 mil euros de subvención a contía máis importante corresponde as axudas de infraestruturas-6 millóns 162 mil euros-, aínda que o maior número de proxectos subvencionados corresponden ao programa de I+D+I.

■ Cadro 2.47

Axudas Plan Avanza. Galicia 2010

Tipo de axudas	Nº Proxectos	Fondos mobilizados	Aportación MITYC
Competitividade I+D+I	42	11.894.941	4.999.273
Avanza Infraestructuras	7	6.463.000	6.162.010
Centros do Coñecemento	1	1.257.579	1.142.753
Formación	14	1.986.352	1.161.158
TOTAL	64	21.601.872	13.465.194

Elaboración propia.

Contía subvención en euros.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

■ Programas de axudas á Reindustrialización

Os programas de axudas á reindustrialización levan a cabo actuacións tendentes a procurar un desenvolto sostible do territorio a través da rexeneración e/o creación de tecido industrial, e está ligado directamente á competitividade da industria por medio da innovación. Tratan de evitar os efectos derivados de procesos de axustes, redimensionamento o desaparición de actividades produtivas e procesos de deslocalización industrial. Actúan prioritariamente en zonas desfavorecidas, fomentando a inversión tanto en infraestruturas industriais como en iniciativas empresariais de carácter produtivo. Pretende, por tanto, reducir os desequilibrios existentes entre os territorios, creando emprego e xerando riqueza, aínda que respectando sempre os límites establecidos no mapa de axudas rexionais, aprobado pola Comisión Europea para o período 2007-2013.

Estas axudas se instrumentan a través de convocatorias anuais: unha xeral para todo o país e outras para comunidades específicas. En Galicia se instrumenta unha convocatoria específica para a comarca de Ferrol, Eume e Ortegal

Cadro 2.48
Axudas de Reindustrialización.Convocatoria Comunidade Autónoma de Galicia 2010

Municipios	Provincia	Nº Proxectos	Inversión	Subvención concedida	Crédito concedido	Emprego
Boiro	A Coruña	2	5.316.220	0	1.700.000	16
Cabanas	A Coruña	4	4.541.066	104.458	2.141.661	34
Carballo	A Coruña	4	2.617.771	0	978.450	11
Cedeira	A Coruña	3	3.256.878	42.072	1.659.186	12
Cee	A Coruña	3	470.000	0	162.500	4
Cerceda	A Coruña	1	751.024	0	316.020	9
Coirós	A Coruña	2	549.935	0	274.968	1
Curtis	A Coruña	4	1.378.792	0	657.347	8
Dumbría	A Coruña	1	289.792	0	144.896	1
Fene	A Coruña	1	111.850	46.644	55.925	0
Ferrol	A Coruña	17	34.350.697	1.604.981	14.992.693	22
Laracha (A)	A Coruña	1	160.000	80.000	0	0
Malpica de Bergantiños	A Coruña	2	668.483	0	334.241	1
Melide	A Coruña	3	432.290	0	216.145	1
Muros	A Coruña	4	3.751.204	45.000	1.600.000	26
Narón	A Coruña	7	6.790.503	0	3.394.251	35
Negreira	A Coruña	1	2.000.000	0	1.000.000	10
Ortigueira	A Coruña	1	214.576	106.874	83.876	0
Padrón	A Coruña	2	1.290.940	0	645.470	5
Pino (O)	A Coruña	1	732.685	0	350.000	2
Ponteceso	A Coruña	1	96.682	0	48.341	0
Pontes de García Rodríguez (As)	A Coruña	10	19.197.606	20.040	9.404.502	47
Ribeira	A Coruña	1	316.800	0	158.400	7
San Sadurniño	A Coruña	1	6.537.375	0	3.268.687	20
Santa Comba	A Coruña	2	3.910.677	0	1.600.000	12
Somozas (As)	A Coruña	4	45.589.883	0	21.279.017	60
Vimianzo	A Coruña	3	887.515	75.000	441.975	0
Zas	A Coruña	2	894.291	100.000	450.000	1
Barreiros	Lugo	1	548.190	0	274.095	5
Corgo (O)	Lugo	1	590.810	0	295.405	3
Foz	Lugo	1	7.200.000	0	1.800.000	14
Lugo	Lugo	1	170.000	0	85.000	2
Monforte de Lemos	Lugo	1	281.558	0	140.779	2
Pastoriza (A)	Lugo	1	500.000	0	250.000	3
Vilalba	Lugo	2	1.845.580	0	760.940	10
Carballeda de Valdeorras	Ourense	1	1.015.000	0	300.000	4
San Cibrao das Viñas	Ourense	2	950.000	0	475.000	10
Barro	Pontevedra	1	346.585	0	173.293	1
Bueu	Pontevedra	1	210.000	0	105.000	2
Cambados	Pontevedra	1	655.000	0	302.056	2
Campo Lameiro	Pontevedra	1	244.625	0	122.313	1
Catoira	Pontevedra	1	600.000	0	300.000	0
Moraña	Pontevedra	1	306.390	0	153.195	2
Nigrán	Pontevedra	1	262.000	100.000	0	0
Ponte Caldelas	Pontevedra	1	1.600.000	0	800.000	10
Porriño (O)	Pontevedra	1	425.000	0	212.500	4
Salceda de Caselas	Pontevedra	2	462.500	0	231.250	4
Vigo	Pontevedra	1	527.500	0	200.000	4
Vilanova de Arousa	Pontevedra	1	3.195.021	0	850.000	5
112			169.041.294	2.325.069	75.189.377	433

Elaboración propia

Contías en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

O programa de reindustrialización para a Comunidade Autónoma (cadro 2.48) que contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial; aprobou para Galicia, dentro do Plan de Reindustrialización en 2010, 112 proxectos industriais, outorgando subvencións de 2,325 millóns de euros e créditos de algo máis de 75 millóns de euros a empresas con actividade no contorno fundamentalmente de Ferrol e As Pontes. As axudas puxeron en marcha proxectos industriais que suporán a creación de 433 empregos.

Proxectos de investigación e Seguridade Mineira. 2010**■ Cadro 2.49**

	Nº de Proxectos	Inversión subvencionable	Subvención
A Coruña	7	5.254.434	328.007
Lugo	3	795.737	126.300
Ourense	13	4.532.047	529.104
Pontevedra	4	1.953.896	221.023
Varias	2	65.394	65.394
Galicia	29	12.601.508	1.269.828

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

Subvencións do Instituto para a reestructuración da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras 2010**■ Cadro 2.50**

Localización	Nº Proxectos	Inversión	Importe
As Pontes de García Rodríguez (A Coruña)	7	21.045.690	7.203.800
As Somozas (A Coruña)	3	45.501.383	5.068.832
Carballo (A Coruña)	2	957.346	239.336
Culleredo (A Coruña)	1	306.107	76.527
Ordes	2	2.364.997	513.749
Galicia	15	70.175.523	13.102.244

Elaboración propia.

Contía da subvención en euros.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

Nos cadros 2.49 e 2.50 contémpanse subvencións específicas para as comarcas mineiras, en proxectos de investigación e seguridade 2.49 é para reestructuración e desenvolvemento alternativo, 2.50 no que destaca a importante contía (máis de 12 millóns de euros) para os proxectos dos Concellos de As Pontes e As Somozas.

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica –ZPE– que queda constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope

xeral do 30%,a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

Como pode apreciarse no cadro 2.52 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2010, un total de 1.894 proxectos que obtiveron unha subvención total de 915 millóns 426 mil euros.

■ Cadro 2.51

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2010 e o 31.12.2010

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	7	22.008.630	2.505.430	54	54
Lugo	2	12.758.156	1.615.082	48	
Ourense	8	22.620.022	2.893.022	57	60
Pontevedra	8	29.989.384	3.088.731	44	181
Galicia	25	87.376.192	10.102.265	203	295

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

■ Cadro 2.52

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2010

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.894	5.935.957	915.426	15,42	27.840	94.197

Elaboración propia.
Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

O cadro 2.53 contempla a evolución, nos últimos dezasete anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes– para un investimento de 131 millóns 754 mil euros–, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros–, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos dezasete anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros e cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

■ Cadro 2.53

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 e 2010

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209
2009	34	168.854,35	19.418,70	11,50	302	1.252
2010	25	87.376,19	10.102,27	11,56	203	295

Datos de Investimento e Subvención en euros.

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento –330 millóns 394 mil euros– é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes –100– como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 increméntanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes –88– baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida –42 millóns 417 mil euros.

En 2008 baixan moi significativamente tanto o número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns, en 2009 apróbanse 34 expedientes, e unha das contías máis baixas de subvención: 19 millóns 418 mil euros, e por último 2010 constitúe o ano tanto de menor número de expedientes aprobados: 25 como da subvención concedida: 10 millóns 102 mil euros e tamén o menor número de empregos a crear: 203 e a manter: 295.

Por sectores (cadro 2.54) o maior número de expedientes corresponde ao de Turismo: 6 proxectos, así como o de maior investimento aprobado: 32 millóns 506 mil euros, a contía máis importante da subvención: 3 millóns 978 mil euros e o

colectivo maior a empregar: 86 postos de traballo. A continuación por importancia cabe reseñar os correspondentes ao sector da Industria da madeira e do papel. Artes gráficas con catro expedientes que acadaron unha subvención de 2 millóns 691 euros para a creación de 35 empregos e o mantemento de 64.

Cadro 2.54

Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2010

	Expedientes	Investimento aprobado	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Industria química e produción de fibras artificiais	1	2.025.264	121.516	5	26
Fabricación de prod. metálicos. Maquinaria e equipo mec.	2	1.654.582	206.388	12	4
Construción de máquinas de oficina. mat. eléctrico e electrónico	2	6.836.843	866.414	11	46
Industria de produtos alimenticios, bebidas y tabaco	1	5.153.490	515.349	2	90
Industria téxtil, coiro, calzado e vestido	1	2.258.835	496.943	14	0
Industrias da madeira e do papel. Artes gráficas	4	21.496.364	2.690.772	35	64
Industria do caucho e transformación de materiais plásticos	2	6.606.564	408.648	7	0
Outras industrias manufactureiras	3	4.285.960	437.976	24	13
Comercio e actividades anexas	1	880.190	105.623	4	0
Turismo	6	32.506.020	3.977.520	86	3
Outros sectores económicos	2	3.672.080	275.116	3	49
Total	25	87.376.192	10.102.265	203	295

Importes en euros

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda.

2.8.3 A achega da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2009 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), o os fondos de capital risco –Emprende, Adiante, Impulsa Ferrol, Innova, Inesga, Xes Posibilita e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA, e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación e Industria co apoio da de Economía e Industria; Facenda; Cultura e Turismo; Medio Rural; Mar; e a de Medio Ambiente.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais –que xa estudamos no anterior epígrafe–, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, “de promoción”, etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica.

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o IGAPE é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas

na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros dispón de centros de promoción de negocios en Alemaña, China, Estados Unidos, Polonia e Xapón.

O IGAPE dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores e para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

O Plan de actuacións do Igape en 2010: Plan re-Forza pretende estimular a posta en marcha de novos proxectos de investimento empresarial, de tal xeito que as liñas para apoiar os investimentos contemplarán o anticipo parcial das subvencións concedidas, con medidas orientadas a axilizar a xestión interna, competitividade e internacionalización, potenciando a creación de redes e a definición da imaxe galega como “marca”.

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: XESGALICIA, que dispón orixinariamente de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

■ **Fondo Emprende**, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras –Caixas de Aforro e bancos–, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ **Fondo Adiante**, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ **SODIGA**, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas.

A estes fondos orixinarios súmanse o Inesga –Inversiones estratéxicas de Galicia, e máis recentemente Innova, de apoio aos emprendedores, Impulsa Ferrol co obxecto de desenvolver e consolidar o tecido empresarial na comarca de Ferrol, Xesposibilita, coa finalidade de investir exclusivamente en ideas e proxectos de discapacitados.

No cadro 2.55 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA dende a súa creación ata o 2010. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros–. En 2002 trámitanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados alcanzan un montante total entre as subvencións de

capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados -12 como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son só 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de SODIGA.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total -34 millóns 997 mil euros- lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millóns 622 mil euros.

En 2008 os proxectos subvencionados chegan ó maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensiblemente con respecto a 2007 pero coa contía máis alta dos préstamos: 45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo: 60 millóns 575 mil euros.

En 2009 baixan case a metade o número de proxectos e a subvención ao capital redúcese drasticamente: un millón 675 mil euros, pero se mantén practicamente na mesma contía: 45 millóns 470 mil euros o volume dos préstamos.

Por último en 2010 apróbanse 19 proxectos -dos que un corresponde ao novo Fondo Innova e outro a Impulsa Ferrol, a subvención continua a diminuír- 1 millón 150 mil euros -o mesmo que a contía do préstamo- 31 millóns 650 mil euros.

■ Cadro 2.55

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2010

Proxectos e Inversións		FONDOS				
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	OTROS(2)	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12		31
	2001	5	3	8		16
	2002	2	7	7		16
	2003	1	8	11		20
	2004	4	5	3		12
	2005	2	4	4		10
	2006	2	9	8		19
	2007	5	12	5		22
	2008	12	15	7		34
	2009	7	8	4		19
	2010	10	7		2	19
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082		11.677
	2001	1.983	553	5.821		8.357
	2002	397	2.203	4.472		7.071
	2003	0	3.521	16.860		20.382
	2004	450	1.210	3.045		4.705
	2005	911	1.146	1.056		3.113
	2006	0	3.581	6.334		9.915
	2007	3.762	8.663	12.197		24.622
	2008	4.160	8.758	2.060		14.978
	2009		1.500	175		1.675
	2010	575	575			1.150
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914		4.522
	2001	1.472	288	5.592		7.353
	2002	859	2.347	847		4.054
	2003	1.202	1.514	2.352		5.068
	2004	2.868	400	1.600		4.868
	2005	2.400	750	600		3.750
	2006	3.320	769	23.374		27.463
	2007	2.000	1.118	7.256		10.374
	2008	16.415	5.132	24.050		45.597
	2009	17.970	18.550	8.950		45.470
	2010	21.400	9.550		700	31.650
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995		16.199
	2001	3.456	841	11.413		15.710
	2002	1.256	4.550	5.319		11.126
	2003	1.202	5.035	19.212		25.449
	2004	3.318	1.610	4.645		9.573
	2005	3.311	1.896	1.656		6.863
	2006	3.320	4.350	29.708		37.378
	2007	5.762	9.781	19.454		34.997
	2008	20.575	13.890	26.110		60.575
	2009	17.970	20.050	9.125		47.145
	2010	21.975	10.125		700	32.800

(1) Miles de euros

(2) FONDOS: Impulsa Ferrol 10 e Innova

Dentro da modalidade de subvencións ao investimento, o IGAPE continúa cunha acción de política industrial xa “clásica” en Galicia, porque se vén mantendo dende hai máis de dúas décadas: a subvención do tipo de xuro dos cretos bancarios ás Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas. Dita modalidade complementase coa concesión de avais co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou

ás que teñan unidades produtivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestruturación das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.56 contémpanse os datos dos programas de apoio financeiro ás PEMES de 2006 a 2010, dende a perspectiva provincial. En 2010 o número de expedientes –1.659– diminúen ostensiblemente despois do gran incremento do 2009.

■ Cadro 2.56

Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 2006-2010

	Nº de expedientes					Préstamo subvencionable				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	343	473	562	1.782	657	44.955	35.244	56.610	168.020	38.849
Lugo	234	145	175	1.787	289	40.786	14.067	20.936	90.169	23.918
Ourense	84	110	262	535	195	10.787	8.536	18.247	35.578	14.652
Pontevedra	379	355	559	1.189	515	56.585	24.076	45.930	118.841	26.285
Sen especificar	-	-	-	12	3	-	-	-	1.853	1.221
Galicia	1.040	1.083	1.558	5.305	1.659	153.113	81.923	141.723	414.461	104.925

Elaboración propia.
(1) Datos en miles de euros.
Fonte: Igape.

O cadro 2.57 presenta a información do programa de apoio financeiro, en 2010, por sectores. A maioría das axudas por número de expedientes foron para o comercio, seguida de industria e construción. A contía maior do préstamo, correspondente a máis de 24 millóns 290 mil euros, así como a das subvencións– cerca de 1 millón 428 mil – foi ase mesmo para empresas do sector de comercio.

■ Cadro 2.57

Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por sectores. Galicia. 2010

	Expedientes	Investimento subvencionable	Préstamo subvencionable	Subvención concedida
Agricultura	58	1.778.500	3.748.449	367.824
Comercio	247	3.630.190	24.290.974	1.427.551
Construción	105	1.766.087	11.681.638	621.532
Industria	154	11.510.257	22.897.505	1.376.548
Medio Ambiente	6	664.950	709.950	24.756
Otros	1	121.000	121.000	3.281
Servizos	46	225.020	3.479.657	158.309
Servizos Sociais	3	101.034	131.034	9.583
Transporte	23	449.272	1.359.602	62.235
Turismo	33	1.045.000	2.238.660	117.576
Sen definir	983	26.245.852	34.266.586	3.728.057
Total	1.659	47.537.162	104.925.055	7.897.252

Datos en euros.
Fonte: IGAPE.

No cadro 2.58 contémlase os datos dos tres últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme de actuación actual do IGAPE. Engádense en 2009 algunhas axudas que adquiren un importante desenrolo: axudas para os custos do análises para o acceso ao Mercado Alternativo Bancario(MAB), e as do plan Removete, complementarias das da Administración Central para a automoción, ase mesmo en 2010 continúan as axudas á automoción, aínda que en menor número e subvención e engádanse unha liña de apoio a compra de mobles e as denominadas microcréditos. Dos expedientes en 2010 destacan pola contía da subvención as referentes os incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial, as de renovación de automóviles e as do programa de innoempresa.

■ Cadro 2.58

Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia. 2007-2009

Modalidade	Nº de Proxectos			Investim. Subvencionable			Subvención Concedida		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Programa Innoempresa (1)	526	175	486	15.556.943	10.316.158	12.463.601	5.904.873	4.221.139	4.759.173
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial	106	146	90	4.313.335	5.505.269	1.095.265	2.476.803	2.799.050	598.769
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial	515	276	171	74.603.474	37.598.824	26.434.648	14.438.848	8.363.361	6.207.843
Iniciativas xeradoras de coñecemento nas pemes galegas	425	351	114	3.514.571	3.632.879	1.791.937	1.740.641	1.783.760	895.969
Emprendedores	-	24	23	-	4.124.345	3.608.376	-	1.041.150	915.853
Automovil (Axudas para renovación de automóviles)	-	21.742	7.400	-	359.274.694	117.122.151	-	15.304.100	6.175.150
Mobles (axudas para compra de mobles)	-	-	1.825	-	-	3.332.025	-	-	230.824
Microcréditos	-	-	541	-	-	16.552.030	-	-	1.682.879
Outras axudas(análise para o acceso ao MAB, axudas reestructuración)	-	23	10	-	964.500	2.041.676	-	482.250	367.772
Total	1.572	22.714	10.660	97.988.323	420.452.169	184.441.709	24.561.165	33.512.560	21.834.232

(1) Innovación organizativa, Innovación Tecnolóxica e Innovación en colaboración.

Fonte: Igape- Xunta de Galicia.

Os programas de apoio á expansión exterior das empresas galegas constitúen unha importante liña de actuación na actividade do Igape e vai adquirindo unha crecente importancia. Como se recolle no cadro 2.59 subvencionáronse en 2010 1.043 solicitudes por un importe de máis de 8 millóns 273 mil euros, cunha especial incidencia na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 2.59

Programas de apoio a expansión exterior das empresas. 2009-2010(*)

ANO	Nº de expedientes					
	Nº solicitudes		Investim. Subvencionable		Subvención concedida	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
A Coruña	157	354	3.967.574	5.708.590	2.028.284	3.174.498
Lugo	12	73	116.684	1.111.499	82.342	617.377
Ourense	24	62	236.666	870.805	203.601	476.277
Pontevedra	147	554	3.507.785	7.305.171	1.585.818	4.005.257
Galicia	340	1.043	7.828.709	14.996.065	3.900.045	8.273.409

(*) Axudas á internacionalización das empresas galegas.

Elaboración propia.

(1) Datos en euros.

Fonte: Igape.

O cadro 2.60 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do IGAPE para grandes investimentos empresariais: 2008 a 2010. O importe global para os 68 expedientes do 2010 –28 máis que o ano anterior– acadou unha contía da subvención de 24 millóns 491 mil euros –9 millóns 125 mil euros máis que en 2009.

■ Cadro 2.60

**Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable
(grandes investimentos empresariais). Galicia 2008- 2010**

	Nº expedientes			Gasto Subvencionable			Subvención			Emprego a crear			Emprego a manter		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
A Coruña	41	11	31	149.550.894	67.806.265	65.194.407	21.576.214	7.231.240	8.042.597	715	72	237	1.857	4.382	806
Lugo	14	4	10	30.043.843	3.854.356	37.982.429	3.947.484	532.337	5.714.226	102	5	76	222	206	323
Ourense	10	5	12	46.651.510	7.209.967	26.974.057	9.320.056	1.247.310	4.601.137	142	27	88	615	82	507
Pontevedra	21	20	15	74.266.746	47.292.138	41.907.100	8.638.904	6.355.217	6.133.030	174	121	96	1.484	814	620
Galicia	86	40	68	300.512.993	126.162.726	172.057.993	43.482.658	15.366.104	24.490.990	1.133	225	497	4.178	5.484	2.256

Importes en euros.

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia).

Nos cadros 2.61 a 2.64 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2010.

■ **Cadro 2.61**

Elaboración propia.
 Datos en euros.
 Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.62

Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras en programas de formación e transferencia tecnolóxica	375.000	275.000	
		Asociacs. colaboradoras programas formac. e transf. tecnolóxicas	300.000		
541B	Conservación da diversidade e posta en valor do Medio Natural	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos	450.000	450.000	334.909
		Axudas a Concellos Rede Natura 2000	700.000	1.400.000	1.031.000
		Axudas a Parques Naturais			2.014.926
		Axudas á ordenación da actividade cinexética e piscícola	809.500	894.500	548.000
		Axudas a propietarios incluídos en zonas de protección da natureza			
		Convenios con Fundacións	200.000	120.000	60.000
		Convenios con Universidades	300.000	20.000	
		Accións de conservación e ordenación do medio natural	129.301		
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos	1.186.102	1.130.000	
		Axudas a entidades sen ánimo de lucro	100.000		
		Control especies invasoras do medio natural		100.000	
		Axudas para a conservación das árbores senlleiras			60.000
551A	Infraestruturas e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	240.000	130.000
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	331.658	5.285.000	328.198
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	340.000	100.000	100.000
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	10.100.000	6.500.000	5.300.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.857.143	3.000.000	2.400.000
561A	Plan Galego de Investigación, desnvlv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	2.678.116	3.215.217	3.311.433
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	100.000	85.000	75.000
		Subvencións e convenios coas universidades	68.250		
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías	1.500.000	2.235.673	2.007.651
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	36.775.595	36.507.681	39.437.964
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Modernización e Diversificación das explotacións	28.000.000	39.037.157	53.740.454
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	18.486.591	17.100.000	
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	11.560.626	10.000.000	6.200.000
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores en Zonas Especiais			
		Axudas a produtores en zonas especiais	3.000.000	2.100.000	3.000.000
		Transferencias ao FOGGA			30.121.051
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario	3.000.000	1.370.000	800.000
		Fomento Maquinaria en Común	2.000.000	2.500.000	2.100.000
		Novas tecnoloxías en maquinaria		540.330	540.330
		Programas Zootécnicos	1.848.238		
		Implantación de Tics en Cooperativas	280.000	118.000	
		Programa de mellora da calidade do leite		540.330	
713 A	Mobilidade de Terras Agrarias Improductivas	Transferencias de Capital a Bantegal	885.000	730.000	730.000
		Fomento da Mobilización de Terras	362.500		
		Superficies Incultas e Infrautilizadas	1.040.000		
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais	600.000	400.000	
		Fomento de movemento de terras particulares	2.453.605	2.400.000	
		Axudas a empresas programas formación e transferencia	350.000		275.000
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.	1.000.000	1.100.000	
		Programas de valorización		500.000	
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas par a creación e mellora das masas forestais	27.947.265	28.376.311	19.315.890
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Plan de Ordenación e Fomento do Sector Equino		258.255	
		Axudas difusión razas autóctonas	500.000	535.536	199.001
		Sistemas agrarios sustentables	1.160.000	50.000	
		Renovación parque de tractores	1.000.000	540.330	540.330
		Control do rendemento leiteiro		675.927	625.475
		Contratos de explotacións sustentables (axudas ao benestar animal)	4.500.000		
		Plan de ordenación e fomento do sector equino	1.649.334		113.642
		Fomento Utilización Recursos Zooxenéticos autóctonos	2.102.857	2.102.858	
		Reestruturación Sistemas Productivos	50.000	50.000	2.500.000
		Incentivos na Actividade Agraria	7.800.000	7.800.000	
		Valorización do Cabalo galego	214.826	150.000	
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reprodutivas	550.000	550.000	700.000
		Axudas programas de cría	880.000	670.000	
		Programa de mellora da calidade do leite		540.330	
		Sistemas de produción gandeira en extensivo			200.000
713D	Mellora da Calidade na Producción Agroalimentaria	Ordenación de Producions e Mercados Agrarios	8.000.000	6.500.000	6.322.721
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.180.953	2.572.597	2.441.904
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada	1.000.000	1.500.000	1.124.739
		Plan impulso sector gandería intensiva	500.000		
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	2.700.000	2.225.968	502.568
		Agrupacións de Defensa Sanitaria	2.591.332	2.691.640	
		Plan Apícola Galego	480.810	383.232	353.732
		Gastos Axudas Programas Sanidade Animal	3.400.000	3.400.000	
		Axudas Adaptación Normas Sanidade Animal	160.174	160.714	
		Agrupacións sanidade vexetal pragas cuarentena		200.000	
		Programas sanitarios especiais ADS			4.150.000
		Identificación cabalo galego do monte			100.000
713F	Regulacións das Produccións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	58.865.828	53.892.262	53.543.082
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	15.000.000	27.000.000	19.496.960
	Total		277.640.604	282.819.848	266.875.960

Datos en euros.

Inclúe tamén ao FEOGA.

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.63

Subvencións e axudas da Consellería do Mar (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
721A	Dirección e Servizos Xerais de Políticas Pesqueiras	Transferencias de Capital ao Intecmar	2.000.000	1.600.000	1.280.000
	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Promoción Cooperativa e divulgación da Tecnoloxía	6.700.000		
		Xestión integral de zonas costeiras		6.740.000	
		Equipamento para a divulgación sobre o litoral de Galicia	650.000	600.000	500.000
		Proxectos Piloto	700.000	700.000	
		Transformación de buques	266.500	266.500	266.500
		Microproxectos de innovación no sector pesqueiro	150.000	150.000	200.000
		Proxecto peixe verde CEPTEC		550.000	
		Seguro de mal tempo para o sector pesqueiro	1.380.000	1.783.500	300.000
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Plan de pensións para as mariscadoras	2.600.000	2.000.000	1.508.000
		Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños	6.000.000		6.350.000
		Cofinanciamento Incorporación Fondos Europeos	975.000		
		Axuste dos Esforzos Pesqueiros	14.096.000		
		Axudas á Paralizac. Temporal das actividades Pesqueiras	500.000	584.590	584.590
		Ordena., restruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	23.445.805	26.842.087	15.787.071
		Competitividade e mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	43.041.000	34.455.032	34.455.086
		Axudas á acuicultura e os cultivos mariños	12.309.000	10.000.000	7.000.000
		Medidas de carácter socioeconómico	2.971.000	1.285.383	10.942.526
Axudas a pescadores pola paralizac. temporal das actividades		500.000			
Pesca costeira artesanal			1.254.576	823.869	
723B	Regulación das Produccións e dos Mercados da Pesca	Operacións piloto		1.047.754	
		Desenvolvemento sostible de zonas de pesca	5.404.000	5.714.000	6.887.165
		Cofinanciamento incorporacións fondos europeos		1.296.230	
		Transferencia de capital á Axencia de desenvolv. Sustentable de zonas de pesca		200.000	
	Total	123.688.305	96.021.898	87.932.561	

Datos en euros.

Inclúe tamén ao IFOP.

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.64

Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
541A	Dirección e Servizos Xerais de Medio Ambiente	Mellora dos entornos ambientais(Corporacións Locais)	4.932.149	3.406.119	2.929.496
		Axudas no eido medioambiental	1.120.000	803.000	753.000
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Recuperación de espacios degradados (admon. Xeral do Estado)	168.086	67.543	
		Parque Medioambiental de Galicia			
		Xestión de residuos urbanos			
		Axudas para a mellora ambiental dos Concellos	700.000	700.000	
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas)	3.320.000	4.582.293	4.115.536
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (institucións sen fin de lucro)	150.000		
		Implantación de sistemas de xestión medioambiental		150.000	150.000
541E	Coñecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	colaboración có exterior en materia de calidade ambiental		50.000	
		Axudas a Universidades	343.250	255.000	191.250
		Plan de Educación ambiental (Entes Locais)	761.000	944.274	900.000
		Promoción e implementación da memoria de sostibilidade	20.000		
		Plan de Educación ambiental (institucións sen fin de lucro)	84.000	63.000	550.000
		Axudas ao exterior	50.000	50.000	
		Programa Marco de Acción contra o cambio climático			50.000
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	11.522.423	14.805.000	107.468.137
542B	Infraestruturas e Xestión de Abastecementos e Saneamento	Transferencias de capital a Augas de Galicia	95.544.979	95.400.459	
		Hidrocarburos, tramo Autonómico	10.278.000	10.746.591	
		Total	128.993.887	132.023.279	117.107.419

Datos en euros.

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega.